

СМЕДЕРЕВСКИ WIAI аЗИН

Смедеревски магазин • Септембар 2013. • Година VI • Број 21

Магазин!

Дејан М Радовановић
О ВИНОГРАЦИЈАМА
И ЉУБИТЕЉИМА ВИНА

Јоаким Вујић
ВАРОШ ЛЕЖИ НА ПРЕКРАСНОМ
РАВНОМ МЕСТУ ПРИ РЕКИ ДУНАВУ

Хаџи Зоран Вукашиновић
ОРАО КЛИКЋЕ СА ВИСИНА

Мр Снежана Цветковић
КРАЉИЦА НАТАЛИЈА
И СМЕДЕРЕВО

Драган Мрдаковић
Танасије Младеновић:
ПЕСНИК ВЕЛИКЕ НАДЕ
И СЛОБОДЕ

Разгледница из Сан Хозеа:
Божидар Боба Шаренац:
СМЕДЕРЕВСКИ БОЕМ
УСМЕРЕНОГ ОБРАЗОВАЊА

Драган Павловић
Др Мила Тодоровић Тирнанић:
ЈЕДАН ЖИВОТ У ДВА ГРАДА

ЗАШТО ЈЕ
УЛИЦА КРАЉА ПЕТРА
КРИВА

NEWPRESS d.o.o.

NEWPRESS

Š t a m p a r i j a

dobitnik nagrade BUSINESS PARTNER 2013

ISSN 1820-9335 * Бесплатан примерак!

9 771820 933007

За Ваш топли дом - стовариште

МИЊОН

СМЕДЕРЕВО, Шалиначка 88, (026) 617-038, 222-963
КОВИН, Гробљанска 83, (013) 741-358, 742-331

Издавач:

NEWPRESS d.o.o.

Л. Мушицког 131,
11300 Смедерево
e-mail: info@newpress.co.rs
телефон: 026/642-910
факс: 026/642-911

www.newpress.co.rs

Генерални директор:

Аца Симић
Главни и одговорни уредник:
Саша Николић
Координатор:
Славољуб Гавриловић

Редакција:

Извршни уредник:
Јовица Тишма
Графички уредник:
Горан Филиповић
Уредници рубрика:
Слободан Срдић
Драган Мрдаковић
За магазин пишу:
Дејан Радовановић
Мр Снежана Цветковић
Слободанка Радосављевић
Миодраг Д. Степановић
Верица Алексић
Драган Павловић
Хајдана Богдановић
Горан Ђорђевић
Жика Лазич
Хаџи Зоран Вукашиновић
Јелена Јеремић
Ивица Ишић
Марина Лазовић
Александра Богдановић
Вера Хорват
Марко Цветковић
Љубомир Илић
Сања Ж. Недељковић
Драгана Илић
Јовица Тишма
Раде Јовановић
Стручни консултант:
Горан Ђорђевић
Коректура:
Снежана Гавриловски
Припрема и штампа:
NEWPRESS d.o.o. Смедерево

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
32+659(497.11)
СМЕДЕРЕВСКИ магазин / главни и
одговорни уредник Саша Николић. – 2008,
бр. 1 – Смедерево (Л. Мушицког 131) :
Newpress, 2008 – (Смедерево : Newpress). –
30 стр. Месечно
ISSN 1820-9335 = Смедеревски магазин
COBISS.SR-ID 151622156

Ево нам јесени, поштовани Читаоче, само што није.
Домаћице ће на пијаци, време је шпајз да се напуни, треба презимити...
Ђаци ће у школу, време је глава да се напуни, знање да се спрема, треба живети...

Мада, може се и без њега.

Бар тако изгледа после оне несрећне мале матуре... Ваљда је нисте заборавили?

Подсетило ме је то на једну стару причу:

Окупили се ђаци да прославе десету годишњицу мале матуре, па један сабира утиске:
„Лепо је било, баш се дуго нисмо видели... Сви су дошли. Биле женске, зезали смо се, играли...
Лепо... Договорили смо се да се видимо и за двадесетогодишњицу.”

Окупили се да прославе и двадесету годишњицу, па онај сабира утиске: „Лепо је било,
баш се нисмо дуго видели... Сви су дошли. У, што смо се испонапијали... Баш лепо... Догово-
рили смо се да се виђамо на сваких десет година.”

После слављења тридесете годишњице причао је: „Био је и разредни... Лепо је било...
Клопа је била супер...”

После четрдесете: „Неки нису могли да дођу али, зезали смо се, плесали... Лепо је било...”

После педесете: „Неки нису дошли, слава им... Ал' је било лепо...”

После шездесете: „Скупило се нас осморо... Било је лепо... Топло...”

Са временом се човекови прохтеви свODE на мале жеље – пробудити се и овог јутра, сре-
сти неког пријатеља, погледати старе фотографије, сетити се... Сетити се...

Или прелистати нови, или старе Магазине. Можда ће Ти његове приче, поштовани Читао-
че, једном бити мала радост, лепо сећање...

Воли зато сваки дан свог живота.

Ево нам јесени, поштовани Читаоче, само што није.

Јер, ништа не греје тако лепо као успомене.

Јовица Тишма

Садржај

Туризам	4-13	Водич	29-31
О виноградијама и љубитељима вина	4	Ко жели да чита увек ће књигу наћи	29
Варош лежи на прекрасном равном месту	5	Смедеревски боем усмереног	
при реки Дунаву	6	образовања	30
Орао кликће са висина	7		
Видиковци Смедерева	9	Стил живота	32-33
Весла у руке па терај	11	Др Декси	32
Смедеревски бедекер		Верујмо у своју децу	33
Жике Ранисављевића: Балканска	13	Шаргарепа је лепа-рецепти за обнављање	
		вида и јачање организма	34
		Стевин рецепт како се пије вино	37
Култура	14-19		
Краљица Наталија и Смедерево	14	Личности и догађаји	38-40
Позориште ослобађа и везује човека	16	Један живот у два града	38
Ликовни поета Милан Лукић	18	Човек без вере је празан човек	40
Добро друштво	19	Обична необична тинејџерка	41
		Нема бољег осећаја од оног када својим	
Смедеревско читалиште	20-21	знањем помогнете болесном човеку	42
Песник велике наде и слободе	20	Од пуховаца до бајкера	43
Економија	24-25		
У бизнису, као и у животу, најважнији је		Разнонада	45-46
партнер	24	Српске гурманске свечаности	45
		Зашто је улица Краља Петра крива	46

ба против ове опаке болести, која је довела до великих промена у виноградарству, развијањем нових технологија производње и стварања нових врста грожђа. Посебну симболику има чињеница да је за смедеревско виногорје после успешног савладавања филлоксере наступила нова недаћа. Почела је да се развија индустрија челика у Смедереву и то опет симболично изградњом Железаре (коју данас зовемо Старом) управо на месту где је некада био лозни расадник. Тако је за Смедерево убрзано почело ново време и стварање новог идентитета.

Нестајали су упоредо виноградије и виногради, узмичући пред духом новог времена и бетонском стихијом урбанизације, деценијама усмерене управо ка најлепшим благо заталасаним, осунчаним и проветреним падинама крајњих обронака шумадијског побрђа, које се баш овде завршава окренуто ка водама Дунава и Велике Мораве.

После Другог светског рата ови процеси су били још бржи и израженији. Имали су и идеолошку димензију претварања сељака, земљорадника, тежака, земљоделца, паора у пролетере. Одузимањем земље, индустријализацијом и наглим преласком људи из села у градове, виноградарство је готово сасвим изгубило виноградије и добило раднике новоосниваних пољопривредних комбината, који нису бринули о тајнама стварања доброг вина, већ како да на радничком савету реше нека своја синдикална питања. Убрзо, вино је изгубило и љубитеље. Држава је у вину видела класног непријатеља и одлучила се за квантитет уместо квалитета, а 1970. године је чак и Законом забранила виноградарима да производе вино. Могли су само да продају грожђе великим комбинатима, а производња и продаја вина су прешле у илегалу.

Господари, слуге и они равнодушни

Управо у том „најопаснијем“ периоду почиње и моје виноградарско искуство и располућеност између илегалца, код деде на селу, где се вино продавало крадом и раздраганог учесника Смедеревске јесени, где се точило јавно у сред града. Код деде сам био главни курир, који му јавља да га неко тражи на капији, на то је бака само забринуте вртела главом и говорила „шта дете петља са тим пијанцурама“. Мени сва та конспирација није била јасна, као ни чему толика мука деде и оца дигл. агронома око нечег тако киселог. Поред тавана највише сам волео да се мувам по мраку подрума, где сам и упијао мирисе врења, растеривао винске мушице које су се скупљале око шајтова, викао кроз отворе на бачвама и одушевљено ослушкивао свој промењени глас. У винограду су ми налазили ситне послитије „да се дете превише не мучи“. Смедеревска јесен је била друга прича: Тврђава, шатре, прва возња картинга, витезови на бедему, рингишпил, мале корпе од танких испреплетаних беличастих дашчица пуне грожђа и вино на све стране, које се јавно точило, а ове који су пили исто кисело пиће нико није звао „пијанцурама“, већ радним људима и грађанима.

Убрзо је и деда одустао. Најпре је прешао искључиво на печење ракије, а потом се преселио на онај свет да се одмори. Виноград на потезу лепог имена Паучине још и данас тако зовемо, мада је постао део веће шуме која гледа како возила по васцели дан јурцају аутопутем низ Моравску долину. Овог лета сам по ко зна који пут препакивао расушене и жишком нападнуте хрстове дуге од растурених бурића, каца и бачви неодлучан и по ко зна који пут запитан, шта да радим са њима? Да ли да се вратим винаријској традицији или да останем само љубитељ вина? У тој продуженој неодлучности свакодневно се намеће свето тројство данашњице: пиво, чипс и ТВ, јер за разлику од ракије која тражи господара или вина које тражи слугу, пиво једноставно тражи равнодушност.

Неподношљива лакоћа пропадања

Охрабрeње пружа искуство од последњих десетак година убрзаног обнављања и подизања нових винограда, које се може пратити у свих девет винских реона Србије, па и у смедеревском виногорју које је део Шумадијско-великоморавског винског реона. Ова промена даје наду да ће се ситуација временом поправити и да нашим унуцима неће трнути зуби због киселог грожђа које

Фото Дејан Радовановић

смо ми јели. У том подухвату важно је бити свестан своје традиције, а истовремено отворен и пажљив према искуствима других.

Управо зато је важно да док чежњиво гледамо очувана складна села препознатљивих грађевина, окружена непрегледним виноградима и истрајним људима Бургундије, Бордоа, Пијемонта, Наваре, Мозела, Шампање, Тоскане, Естрададуре и других винских регија Европе бацимо поглед и на Хочу, Рајац, Карловце, Бисерно острво, Опленец, Жупу, Вршац, Књажевац, Палић ... Могли би наравно, да завиримо и у наше смедеревске подруме. Најпре у Годоминов за који смо заборавили да је заправо подрум Смедеревске виноградарске задруге основане 1909. године. Шта је све преживео не чуди што данас изгледа јадно, али некад је био понос смедеревског краја који је у задругарству предњачио у Србији, а у том погледу био и међу првима у свету. Важно је да се упоредо обнове виногради, дух заједништва, а онда ће се обновити и дух зајужбинарства.

Данас у свету постоји преко 5000 различитих сорти грожђа, са пет пута већим бројем различитих имена, од којих се само 150 врста гаји у комерцијално значајним количинама, а једна од њих је и Смедеревка. Права је привилегија за Смедерево да по њему носи име једна аутохтона сорта грожђа која се гаји широм Балкана. Од ње, као подлоге, створене су укрштањем и неке нове сорте, а самооплодњом и још једна сорта локалног имена Годоминка. Нажалост, ово карактеристично зеленкасто-жуто грожђе и вино препознатљивог укуса, које се користи да другим винима поправи киселост и органолептичке особине, управо у Смедереву готово да је сасвим нестало. Његова производња би морала да буде питање части смедеревских виноградарара, али и свих овдашњих љубитеља вина. Свакако и одговорности, јер се ради о традицији, дугој готово два миленијума.

Много букеа ниокочега

Закупљени великим темама, а недовољно разумевајући историјске процесе, занемарујемо обичне „мале“ људе, догађаје, кораке. У својој површности и декаденцији, док нам труну дедовске бачве у напуштеним подрумима, волимо да необавезно ћаскамо о слагању вина и хране, букеу, винским реонима, тананим разликама између сувог и полусувог вина, количини танина Измештени из реалности, сложеног процеса одгајања грожђа и доброг вина, никад не осетивши ни део истинског напора, бриге над сваким облаком и сатом осунчавања, бирања тренутка за беру, без лепљивог кљука на рукама и његовог мириса у ноздрвама, остајемо само бољи или лошији ђаци, који никако да закораче у живот. Крајње је време да то променимо.

Варош лежи на прекрасном равном месту при реки Дунаву

Јоаким Вујић

М и после одавде кремено се пак кроз велике, шумне горе и планине, от којих на једној и превалисмо се с коли, после покрај Дунава идући дође мо мраком у Смедерево. Ова варош лежи на прекрасном, равном месту при реки Дунаву и може имати до 300 домова, от којих понајвише јесу трговачки и мајсторски дућани, који су с различити европејски и восточно страни хеспали напуњени. Више ове вароши јесте једна наша, мала и стара црква, горе на једном брегу основана. Храм ове цркве јест Успеније пресвјатије Богоматере. Тко је пак основатељ ове цркве био, извесно дознати нисам могао. Него да је она от Турчина много пути страдала и попаљена била, тому сам ја очевидни сведитељ, јербо изнутри сав малерај свјатитеља јест изгребен и уништен. Близу ове мале цркве јест и једно от дрвеног материјала начињено, из многи соба зданије с једним великим чардаком, откуда народ у рђаво време службу божествену слуша. Потом недалеко от цркве мало ниже јест и једна добро уређена школа с 80 ученика.

Потом у овој вароши находи се и магистрат од целе смедервачке нахије с два кнеза и једним писаром, у којему делу от мале важности совершавају се, а што се тиче важни дела, то такова шиљу се у Крагујевац к Суду Народном.

По рассмотренију целе ове вароши отидемо најпосле у град. Обаче када смо били дошли на капију, али Турци онде бивши на стражи не пустише нас унутра. Ми после како чужестрани људи вратимо се натраг, пак споља гледајући почнемо описивати овај град, који је скоро порушен, пак от стране варошке има један стари, унаокруг зид, а горе на зиду има 11 стари, скоро порушени пирамида. Около овог зида јест један дубок шанац, пун гада и змија. Горе,

више града јест једна кула с многима собама, у којима Турци обитавају, а на дољној страни града јест равно једна таква кула. Између ови кула, на среди, куда се иде у град, јест једна стражара, у којој Турци чувају стражу. После ове страже јест једна ћуприја, преко које иде се у град. Даље о овом граду не знам више ништа казати, него само то јесам могао от стари људи разумети, да како овај град, то јест Смедерево, тако равно и градове Кулич и Голубац, јест нека деспотица, именом Јерина, деспот-Ђурђа Смедеревца жена зидала.

Даље от вароши с восточне и јужне стране јесу средње планине на којима посађени јесу леги виногради, који прекра-

сно смедеревско вино приносе, а после винограда указују се прекрасне погљане с купинама и шумарицима.

Ми када смо ово прогледали, вратимо се на наш квартир и тамо застанемо пречест. г. Павла Угричића, протопопу смедеревскога, једног благообразног серпског мужа, и г. Анту Протича, армицара, који су нам били учинили посешченије. Ми се после поздрависмо с њима, благодарисмо њиховој учтивости, а они нас потом почастисше с кафом. По неком малом времену и разговору опростисмо се ми от ови благодетељни људи, пак у име Божије пођемо из Смедерева.

ELDORADO TOURS

www.eldorado.rs

Smederevo, Karadjordjeva 12, T.C. Danubius, lok. 138 | TEL/FAX 026/464-5820; 026/410-0096 | Email: eldoradosd@open.telekom.rs

DANONE SOLAR LIVEK NA SUNCANOJ STRANI!

UŠTEDA ENERGIJE • ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE • ŠIROKA PRIMENA

- SOLARNI KOLEKTORI-TOPLA VODA
- SOLARNI PANELI-STRUJA
- TOPLITNE PUMPE
- PRATEĆA OPREMA

Šalinačka bb 11300 Smederevo
Tel: +381 26 611 705, Fax: +381 26 611 382
Kraljice Natalje 43, 11000 Beograd • Tel: +381 63 20 44 77
Email: office@danonesolar.co.rs • www.danonesolar.co.rs

Орао кликће са висина

Пише: Хаџи Зоран Вукашиновић

– Ди си бре, Чедомире, рече да ће да нам се придружиш у једанаест сати, а ево дошао си тек у подне. Помислили смо да ниси отишао за Скобаљ оним возом у једанес, ил си заборавио за договор да се нађемо овде у Доларцу. Слали смо келнера Станоја дваред у Гранд хотел и једаред у Јадран, Нема те нигде ни од корова. Момчило каже да се гарантовано распитујеш за ону риђокосу швабицу БERTУ Мерц, виолинисткињу из оне пречанске, бечкеречке дамен капеле?

– Јест, у праву си господине Гојко, Гојко Антоновићу. Прво сам се обавестио о *mein liebe Berti Merc*. Имам и информацију, за твоју знатижељу. Дамен капела из Бечкереча свира од вечерас у хотелу Јадран. Ангажовао их газда Жика Дурдућ. Таман кренем са малим закашњењем у Доларац, по договору, да се сретнем са Вама, тачно у једанаест. Умало да заборавим да код трафиканта Милана Модерног купим један дамен часопис супрузи Спасенији. Пожурим, кад Модерни каже: „Отоичке протиница узела последњи, нема више, ванцаго једна учитељска, увек касниш. Је л си се видео сас ону Швабицу. Ено, дошле, свирају код Жике Дурдућа. Сађу и ја сас ову моју дрвену ногу да допаднем до Доларца, да вам се придружим, само да зашипим трафику”.

У повратку, на путу за кафану Доларац, сретнем проту Милана Благојевића, испред његове капије, враћа се по завршеној литургији кући. Кренем са њим да малом Филигу на брзину покажем нешто из рачунице. Веома је бистар, али као већина деце неће да учи. Нисам могао да га одбијем иако сам рекао да имам мало времена, да треба да се нађем са вама у Доларац и да морам да свратим код трафиканта Ламбре Димитријевића за часопис. Иначе, у Скобаљ се не смем вратити без часописа. Она моја учитељица би ми цацолрила и прекоисирала недељу дана.

Само што рекох да већ касним, протиница нас позва у трпезарију и саопшти нам да је сто постављен и да ће се супа охладити.

„Не брините господине Чедо за часопис, уступићу га мојој посестрими из Кола српских сестара, а ја ћу се већ снаћи за други”.

Благодарим протинице иначе сам већ почео да берем кожу на шиљак. Кажем:

„Знате како је Ваша друга Спасенија прегаве нарави.”

„Море, исти сте ко и мој прота Милан”.

Слегнем раменима и пре супе попијем прота и ја по једну љуту. Добра шљивка од неког Воје виноградара, протиног парохијана. Прота насу још по једну чашицу и рече:

„Господине Чедомире Вукосављевићу на две ноге сте дошли”.

„... ил си заборавио за договор да се нађемо овде у Доларцу...!”

Тако, куцнемо се, наздравимо, па попијем и другу, прота Милан се опет ухвати за флашу, а ја метнем шаку на чашицу.

„Благодарим, оче, високо пречасни прото, али не могу више, чекају ме у Доларцу, она два алемана, Гојко и Момчило”.

Бржебоље прихватим се супе, онда мало риндфлајша, прелијем га белим сосом који протиница, иначе, прави са реном, онако пречански као и све Сосе. Рачунам, да затрпам ове две ракије, па да бежим, знам да ме чекате. Још док сам сркао супу, мој прота, онако, ко из заседе, насу ми трећи пут ракију. Ја прећутим и помислим:

„Добраааа, ова газда Војина ракија. Засигурно има преко двадесет и два града. Осећам је да је од шљиве ранке”.

„Ајде господине Чедомире, трипут Бог помаже. Ова је за срећан пут, има ви да путујете чак у Скобаљ, са преседањем у Доларцу. Поздравте ми тамо газда Милоја, мог исписника и парохијана. Кажите му да га поздравио прота и да Вам угоди неко фино мезе на рачун онога што сам га спасао, кад се давио у Језави, тамо код баба Јокине кафане.”

Тако кренем, па застанемо прота и ја у веранди, причамо, причамо ко две жене на чесми. Прота, ухватио флашу за гушу и насу себи ракију ранковачу, па је испи на екс!

„А, ја високо пречасни прото да цркнем у овој поповској кући, сипајте и мени једну, али само још једну”.

Насу прота и мени, те се куцнусмо, он флашом а ја чашицом! Онда ми насу још једну, па још... Прота, натегну флашу и

отпи до данцета. Изађе протиница са мрежом у којој су гурабије за Спасенију и децу. Прота се загрцну, а протиница му оте флашу.

„Убио вас лед, и тебе и учитеља Чеду. Пописте целу флашу, испичутуре једне! Сад ако те неко зовне на опело, има да се омакнеш и стрмекнеш у раку заједно са покојником тако нацврцан!”

Кренем са објашњењем да треба ценити туђе време и бити од речи, је л тако господине Момчило Вукашиновићу?

– Јес, право кажеш побратиме Чедо. Ето Гојко и ја чекајући те већ покусасмо по тањир јагњеће чорбе, дадосмо се побратиме у бригу, шта је са тебенака? Гојко каже: „Мањ ако није имао *cusamen trefen* сас *frojan Bertom Merc*, оном Швабицом.”

Чеду смлатила она протина ракија, па се нешто отромболио на столицу. Станоје, келнер-потркуша, донесе му још једну, а Момчилу и Гојку литар смедеревке и сифон соде. Рече да је ова тура пића од господина Прокића, управника поште, ено га седи у ћошку до прозора и чита новине уз кафицу.

– Е, овај весели потркуша, претера га са овим печењем, ко да је сад отишо да закоље овна, баш се начекасмо. Мањ, ако му није ован побего са ражња, онако печен? Иди, Момчило, у кујну, да видиш шта ради та несрећа од келнера.

У тај пар, Станоје као да је чуо њихову грдњу, изиђе из кујне и донесе на сто овал овчетине. Мало после, уз напомену да газда части, донесе овнујске пикљење, пречњаке и бубрешњак. Слави газда Милоје,

на данашњи дан га прота Милан, још кад су били деца, спасао да се не удави у Језави.

Господин Чеда се налакти на астал, попи ракију на екс и удари у неко штучање, сави главу и поче да кљуца астал. Мал, мал, те штучне и кљуцне астал - штуч, штуч, штуч!...

Момчило глође пикаљ, Гојко пречњак, а све погледују на исечени, бубрежњак. Опет ће Чеда:

– Штуч, штуч! Станојееее, дођидер овам. Сун ми, ако Бога знаш, штуч, у мидерку лехче чесмене живе воде, да ме престане ово штучање! Ма, јок, бре, боље ми донеси само чашу мидерку, празну, па ћу да сунем чисту Смедеревку, штуч! Од ње ми очас престане штучање. Нема ништа лепше од, штуч, ладне смедеревке.

Попи Чеда још једну смедеревку, и ту је направио грешку. Прешо на вино а није печењем преградио ону силну ракију. Гојко и Момчило пређоше на овнујско печење са реном и белолученом печеном паприком. Гојко гледа Чедомира. па ће:

– Једи, бре, Чедо, већ те стигло пиће, види како си се избечио и скамлао, а мал-мал па кљуцнеш астал.

– Не могу, бре, Гојко, нешто ме затворило, протиница пресолила бели сос а ја пресолио риндфлајш, сит сам, само ме нешто тера на пиће. Не могу да се загасим онај сос.

– Ма, бре учитељу, замези мало, видиш како је шарено, па лепо печено. Ево, направио сам ти један шприцер, пола-пола.

Чеда отпи шприцер на душак, па кљуцну главом у астал, а чаша му се откотрља из руке. Сви се у кафани окретоше да виде шта то бупну. Мома и Гојко га подигоше и наслонише онако оклембешеног на наслон столице да опет не кљуцне.

– Ајде, Гојко, сад ћемо да напишемо депешу, дошло време да му врнемо мило за драго.

Гојко поче да претура по џеповима и да нешто мрмља, па да помиње мајку, свом сину, малом Милану. Момчило, пекар извади нотес у коме записује вересију, а из џепчета прслука, у коме носи џепни сат, фрталче од плајваза обмотано шареним канапом за пакете.

– Е, мој Гојко, Гојко Антоновићу, изем ти ја државног чиновника, кад не носи ни нотес ни плајваз. Еве ти, а и тај твој мали Милан, опасник, мајку му пољубим детињу. Шта то дете ради сас ти плајвази? Него, побратиме, о ти имаш краснопис, па ћеш ти да напишеш текст за депешу. Знаш како ја пишем, к'о Ћира Курдијан кад пише брату на онај њихов јерменски језик. Имам најгори рукопис, мислим свракопис, у овој нашој вароши, у Смедереву.

Гојко погледа Момчила, па се намршти на ову његову опаску што му грди синчића па детету помиње маму. Узе плајваз те очас, оним својим чиновничким краснописом, написа текст депеше. Момчило врати плајваз у џепче, из нотеса отцрпи лист са депешом, позва келнера Станоја, стави му папир и напојницу на ајнцаг, и рече:

– Покриј, Станоје, овај папир салветом и носи га у џеп. Диге се од стола, окачи штендер са новинама на чивилук, и, журећи са шеширом у руци према излазу из кафане, рече Гојку и Момчилу да је све уредно написано и да ће депешу одмах послати.

У Скобаљу, око пола, један учитељица Спасенија простире веш у школском двооришту. Душица, Даница и мали Жарко се јуре по порти са Верољубом, Богданом и Богољубом, половском децом. Одједном, јурећи бициклом, довезе се Тоза поштар, задувао се, па ће онако, убрзано:

– Учитељице, Учитељице депеша! Учитељице, депешааа...!

Спасенија уздрхта, испусти штипаљку и столњак који је управо хтела да простре, па једва мокрим и дрхтавим рукама, онако узбуђена, отвори депешу, и прочита: *Данас, возом у пола три – стоп – долази у Скобаљ – стоп – срески просветни инспектор – стоп – дочекајте га како доликује – стоп – уз обавезну песму – стоп – Орао кликће са висина – стоп.*

– Ајуу, шта ме стрефи! Тозо, пењи се на тај твој точак, помагај ако Бога знаш. Ма, седај брзо, немој да пиљиш у мене беснаро једна поштарска, блесавко један! Чек, чек, само мало да ти дам списак.

– Оћу, оћу, учитељко знаш да си ти моја слабост, љубим ти душу! Један дан ћу те возим поред Мораву на овај точак. Љубим ти душу, учитељко!

Учитељица, Спасенија, са низом штипаљки око врата, отрча у школу, и трчећи, врати се, пружи Този списак тридесет двоје деце која певају у хору. Овај га зграби, погледа усплахирану и разбарушену учитељицу у раздрљене груди, посла јој пољубац и одјур у село.

– А, ви, децо, умивајте се брзо, гле каките мусави, и одмах се обуците!

Дођоше попадија и још неколико жена, сељанки из комшилука. Кад жене видеше да Спасенија не кука и да није никаква несрећа дошла са депешом, лакну свима, те се разјурише и оне по селу да припомогну да се деца зберу у хор. Попадија дозвољава своју децу, па им нареди да се обуку и одмах дођу у школу.

Момчило и Гојко припомогше учитељу Чедомиру да се попне у воз, те се сви сместише на дрвену клупу у вагону треће класе. Чедомир опет поче да штуча и да подрикује. Воз крете са станице тачно по возном реду у 14 сати. Одједаред, у купе хрупи Божа Вашка, кондуктер.

– Карте на преглед!

– Дај три комата, еве ти банка и немој да врћеш кусур, да се почастите ти и машиновођа Миле Репоња кад стигнете у Лапово. И запамти: Кад воз стане у Скобаљу, други вагон у коме смо ми мора да стане тако да предња врата буду испред хора и учитељке. Излазиш први и прихваташ ову несрећу, учитеља Чедомира, да се не угрива. Метни му шешир на главу и пусти да

се склока на перон, па бегај у воз, Миле Репоња ће одма да покрене локомотиву уз троструки звиждук и обиље водне паре.

Е, мој Чедомире, мој Чедомире! Сад смо ти заприжили чорбу! Ма, заслужио си, ред је ваљда да ти помогнемо, брате Чедо. Знаш колико си нас лане са оном неприличном удурмом задужио. Такав си нам резил направио да нас и дан-данас срамота од чаршије. Једва дочекасмо овај данашњи дан да ти вратимо мило за драго за ону твоју доброту и милосрђе које си искажао према нама. Само си ти кадар да таку удурму напакујеш. Ди смемо, побратиме, оваквог накресаног да те пустимо самог на воз, прошао би кроз Скобаљ па би се возио чак до Лапова. Кад да се вренеш, има да ваташ онај јутарњи, нишки, брзи за Београд, па у Крсни да председаш за Враново.

У 14.25 воз улази у Скобаљ.

На станици хорић од двадесеторо деце, на брзину окупљених. Учитељица Спасенија, окренута леђима према прузи, погледа према возу који се приближава из правца Вранова. Када је прошла локомотива, даде хору интонацију и поче да диригује. Деца певају и знатижељно погледују у вагон који стаје испред њих:

Орао кликће са висина!

Миле Репоња издужио врат кроз бочно прозорче гараве локомотиве, осматра ситуацију на перону, и задовољан што је прецизно стао, по договору, звижду три пут и испусти пару из локомотиве. Божа Вашка отвара врата, силази из вагона на перон, прихвата учитеља Чедомира и намешта му шешир. Момчило и Гојко се повлаче у вагон, седају на клупу поред прозора и гледају несвакидашњу сцену: Божа Вашка се пење на воз који је већ, уз обиље испуштене паре, кренуо за Лапово, деца се смејуље, нека су се већ и заценила и пресамитила од смеха, Чеда посрну пар корака па се пружи по перону, ко проштац! Шешир му се одкотрља испред учитељких ногу. Спасенија препозна драп борсалино шешир свог човека Чедо, а мали Жарко каже својој сестрици:

– Ево, нашег тате... Хи, хи, хи, хи! Постао инспектор па је од радости пао...! Благо нама, хи, хи, хи...!

И они, као и сва деца из хора, пресамитише се и заценише од смеха, а учитељица Спасенија најрадије би да пропадне у земљу од стида. Окрете се, постиђена, према возу и инспектору. Кад виде ову туђу слику са својим човеком Чедомиром, одмах јој би јасно ко би био кадар да нешто овако уприличи. Подбочи се, озлојеђена, сва ван себе, поче да сикће кроз ону пару од локомотиве, па ће, онако срдито, Момчилу и Гојку који јој кроз отворени вагонски прозор махнуше шеширом, неприлично за једну даму и учитељицу:

– Ах! Ах! Момчило и Гојко, у уста вам се сеееееререр! Ух, ух, ух! Запамтићете ви мене за ово...!

Видиковци Смедерева

Пише: Марко Цвејковић

Посвета граду...

... испишује се на језику истоветном са оним на коме град испишује посвету могућем посматрачу, преданом сакупљачу и ризичару дирљивих и моћних момената сусрета са лицима једне области, прожетим позивима на учествовање у лепоти. Места где границе између нашег вазда угроженог бића и простора испуњеног творачким силама Природе слабе и бришу се, тако да свет можемо видети невинијим очима. Места одакле сведочанства и учинци рада као човекове судбине изгледају уклопљено у шире целине и богатије перспективе – то су станица за осећања истинског припадања. Таквим пунктовима који поседују драж, привилегованост и достајанство осматрачница даровано је Смедерево, пре свега захваљујући брдовитој конфигурацији терена. Свака од тих „осматрачница“, као обраћање нашој чежњи да живот, ствари, људе сагледавамо боље, чистије, јасније, обухватије, омогућава нам да исцртавамо слободним потезима једну интимну, сањалачку, поетску мапу смедеревског краја.

И док се у свету такозваних редовних околности пречесто трошимо, на видиковцима се пунимо; од свог рођења бивамо неумољиво захваћени током догађаја лисеним механизма заустављања, а на видиковцима свитања и сутони добијају обновљени, регенеришући смисао и храбре нас да будемо ученици оштровидих птица грабљивица.

Запутимо ли се Горичком улицом...

... до локације познате као Провалије, до плавиначке чистине на узвисини покрај Горанског гаја, ако прођемо поред сада турбоног здања хотела „Смедерево“ и упутимо се узбрдо до највише тачке кроз део града многим знам као „Смедеревско Дедиње“ или досегнемо коту на Сењаку у непосредној близини основне школе „Јован Јовановић Змај“ одакле се погледу нуди пространо Годоминско поље, обрећемо се на пољу потврде да се готово може живети од утисака, опајаја, узбуђења, ући ћемо у сферу у којој се признају пре свега мерила надањућа, а препуштање показује као снага, а не као слабост. Ту остављамо измишљене страхове да бдију над градом, идеализујемо их по-

пут осетљиве деце која још увек чуче у нама, завештавамо им непризнавање пораза.

На делу пута где се завршавају низови кућа са обе стране Горичке улице, а набујало растиње почиње да све више даје за право својој дивљини, у крају који као да је обележен извесном неутуђивом сеновитошћу, отвара се Провалија, и са њом, раскошан, опојан, широк поглед. Вртоглава путања осматрања обрасле стрмине која ограничава зјап увире у густиш стабала и крошњи, у пролећном и летњем периоду богат навирућим и разбокореним зеленилом, у подножју утонулим у тамне тонове, тамне као прималност, као дубина порива раста, развоја, самоодржавања. Ослобађајући, отворени видик плени монументалном композицијом у којој учествују величанствено небо, стрпљива земља, оглемајућа, али и коровска вегетација, умирујућа вода, и скупина грађевина.

Хоризонт мами...

... на губљење и расплињавање у плавети и подстиче на веровање да смо суновраћањем у даљине заправо најближи себи, да човек само у бесконачности може наћи своје упориште. Провалија награђује пејзажом којим се биће може напајати изнова, и увек га искушавати са задовољством првога пута. Приче о насушном човековом трагалаштву управљеном ка светињи, ка скривеном благу, камену мудрости, тајанственим континентима, могле су се једнако зачети, и у погледу својих централних тема бити побуђене односима небеског плаветнила, шумског жада смедеревске аде која се са видиковца јасно и рељефно указује у зеленој чистоти попут неокаланог забрана на води, пространог воденог тела Дунава са његовим хладним и озбиљним колоритом, сињим и сребрним преливима, краљевским током.

Шумовити појас на супротној обали реке пружа се као гранична зона сачињена од дрвећа између Дунава и до у бескрајно распрострете војвођанске равнице са уредно испарцелисаном површином која се, на послетку, састаје и стапа с небом. Струне душе, наштимоване, доведене у сазвучје, у универзалној драгоцености имају у локалном подручју своје пунктове извесности, константе, удомљености, и они на један дискретан, ненаметљив начин бране град.

А усечени у слику која нас подсећа на благодат наше спремности на дивљење,

боја рђе и суморан изглед одају Стару железару. Потонула у металну тишину, она улива тужно поштовање, можда онакво какво бисмо осетили пред каквим постапокалиптичном конструкцијом или инсталацијом.

Кренемо ли натраг...

... путем којим смо дошли, кроз углавном миран крај просечен Горичком улицом, на супрот страни ка којој се отвара Провалија, као на дивовском длану, видећемо куће, зграде, улице Царине, Лештара, Ковачићева. На линији хоризонта истиче се као оријентир, као „маркантни објекат“, црква Светог Луке. Знајући њен положај, можемо, на пример, према њему одмерити сопствену позицију у координатном систему Смедерева, у односу на различите делове града, на познате скупове зграда, безброј пута препесачене улице. Сви препознатљиви објекти и локације – Насеље Милоје Ђак, основна школа „Бранислав Нушић“, бензинска пумпа на Лештару, Ново гробље, посматрани са удаљености која одговара нашој потреби за сагледавањем целине, распоређени по обронцима, делују као интригантна мешавина познатог и новог, као провокација на успостављање свежих односа у игри са претходно обрађиваним искуствима. Најлепши приказ читав потез нуди, заправо, ноћу, када се активира улична расвета. Тада, из утробе брда израња звездице, дајући, у садејству са тамом, пријатнију и свечанију појавност обронцима и обрисима људских станица.

Свакако најпознатији и најафирмисанији видиковца у Смедереву је онај на Плавинцу, који осваја целокупним амбијентом, благотворношћу окружења, деконтаминирајућим дејством на све што у нама готово нагонски препознаје добробит и разлучује га од лошега у смислу квалитета и садржајности живљења. Ходочашће до плавиначког видиковца укључује пролазак поред забрањеног летњиковца Обреновића, са грациозном вилом, уздигнутом и господственом у својој глаткој белини, као и поред, до пре неколико година, прометног, живог, а данас у великој мери посусталог, на „рад по потреби“ сведеног ресторана Видиковца.

На путу, храбрени флуидним мигом реке и небом незаклоњеним стамбеним и пословним бетонским кутијама, избијамо на чистину и бивамо погођени тријумфалним и спонтаним уравнотежавањем елемената у нама и око нас, прозрачени на заравни где се прибира енергија, поносни на то место,

Фото: Марко Цвејковић

срећни због видика који пуца, понирући ка Дунаву као дивној смедеревској неумитности, ка обалама загладеним у водено огледало и њиме зачараним, ка одморишима за очи у питомим зеленим, смеђим и жућим равничарским пољима.

На плавиначкој чистини,,,

... невелико игралиште за децу оставља утисак сведочења о сусрету вечности и нових почетака, о разигравању и размахивању нежних крила због чијег нам се сламања ваља стидети и кајати баш на једном оваквом месту, у изложености разгалинама.

Заштитник атмосфере смираја и падине која се спушта ка обалској зони, дише, живи и тихује Горански гај, ширећи дах оздрављења и снажно утичући на то да видиковац буде доживљен као неприкосновено добро, као лековита оаза у којој је имати исто што и бити. Уосталом, видиковац на Плавинцу пример је за садејство природе и потребе за култивисањем простора, с обзиром на то да није запуштен и да је јединствен као подручје у Смедереву на коме је људска интервенција пошумљавањем и одржавањем истовремено у служби природе као ненадмашног пејзажисте и смисла за уређеност, дотераност, меру.

У једном осврту на смедеревске видиковце, најизразитије разлучивање између естетског и друштвено-економског, између придавања значаја тачкама које нам пружају могућност уживања у лепом, широком

видику и историје града са њеним немилим моментима, вероватно је присутно у сусрету посматрача са Годоминским пољем, виђеног са узвишења на Обилцима, са једне своје стране отвореног ка прометној саобраћајници, са друге често заплускивањем жагором ђака из ограђеног дворишта Основне школе „Јован Јовановић Змај“.

Утисак експанзије натопљен живописном мешавином топле, светлоносне, зреле жуте и засићене зелене боје удружује се зазваним знањима о култовима плодне, мајчинске, рађајуће земље. Али, та допадљива узајманост има своје друго, огорчено, песимистично, разочарано лице баштиника познања које се непрекидно, попут осуде осадашњује, искуства поседовања силовитих капацитета и њиховог западања у непоправљиво губитништво, разбијања једног најистакнутијих заштитних знакова града и расулости његових крхотина по пустим пољима која чувају сећања на снагу и замаха „Годомина“. Остала су дошаптавања са слојем жабокречине и мртвом водом нечега што је некад била Језава. „Кадар“ који иза уститрених крошњи стаситих јаблана крајпуташа дубином простора залази у годоминско земљиште обухвата и сивило индустријске зоне, безгласних, запуштених погона, радионица, сала у њој, који упркос контрастирању ведрини жутих равнина Годоминског поља са њима деле судбину и трајање похођено духовима прошлости, немоћним да се пробију кроз вакуум будућности.

Најлепши видиковци у граду...

... природно, битно су везани са погледом на Дунав, тако да постоји неколико пунктова који би, у погледу предела што у својој раскривености излазе на видело, били „варијација на тему“. Није наодмет поменути и место до кога се допире савлађивањем успона кроз „Смедеревско Дедиње“, са једне стране ограничено зидом од мрачних обронака и збијеног дрвећа, али и, дворишима отменијих кућа и викендица отворено ка обали и ветровима који прелазе преко реке. Усамљена, сабласно тиха кућа на врху са старим, чворноватим дрветом грозничавог грања тик уз њу, надгледа зараслу зараван са које се пружа поглед на неисцрпну, хипнотичну реку. Трагач за призорима овде се може осетити као посвећеник каквог герилског подухвата у пуном тонусу, са коначно заузетом бусијом по својој мери, смештен у својој чеки, неутуђивој, завичаној.

У сваком случају, видиковци су савезници утопијске свести, свести које у историјски след догађаја попут мача или ватреног снопа заривају једну духовну вертикалу. Та вертикала чини да се хоризонтала историје лагано претвара у косу линију са сврхом, циљем, оријентацијом. И на смедеревским видиковцима ваља, упркос свему, остављати жеравице са усправљеног етарског снопа. У једном могућем свету оне формирају стожер кретања локалне средине.

VILA JUGOVO
Beogradski put bb
026/647-271 fax:026/671-275

Kutak za uživanje...

Весла у руке, па терај

Смедеревцима су и Ада и Банај били далеко све док 26. новембра 1976. године мост Смедерево-Ковин није пуштен у саобраћај. Сетили су се њога многи 15. априла 1999. године када су га НАТО авиони са два пројектила покидали. И, доистина, како смо свих тих година без моста одлазили преко?

Пише: Никола Тасић

Педесетих година прошлог века на Смедеревској ади изграђена је градска плажа са свим потребним објектима. О њој је комплетну бригу водило предузеће „Комуналац“, а једна од обавеза била је и превоз купача на плажу, и повратак са ње у тачно одређено време. Многи Смедеревци који су имали сопствене чамце самостално су са пријатељима одлазили на Аду. Међутим, било је пуно купача којима ни једно ни друго није одговарало, па су посао њиховог превоза преузеле чамције са својим чамцима на весла.

Један од најпознатијих и најпопуларнијих био је стари пензионисани рибар Драгослав Тасић – Драга Цалион, или, како су га Смедеревци чешће звали, Доктор Цале. Он је са једним чамцем радио сам, а друга два је „рентирао“ заинтересованим купачима да се сами одвозе и довозе на Аду.

А није се само због купања на њу одлазило. Због зечева и дивљих патака посећивали су је и смедеревски ловци.

У сезони лова често су биле густе, непробојне магле, тако да је превоз ловаца на Аду био велики изазов. По сећању и причи неких од њих, један од малобројних чамција који је знао и смео да их превезе на Аду био је Драга Цалион, јер је познавао кретање Дунава у свим годишњим добима. Осим тога, изградио је и своју технику вожње чамца на весла и крмицу по густој магли. Као основни „уређај“ за оријентацију кретања служила му је нека стара „Политика“, коју је он полагао у Дунав поред чамца и канапом је везивао за њега. Важно му је било да у поласку усагласи положај чамца и „Политике“ у води са правцем кретања према Ади. На тај начин он је увек са ловцима у раним јутарњим сатима стижао до одредишта.

Пента

По причи старих смедеревских рибара, први ванбродски мотор за вожњу чамца, непосредно пред Други светски рат, у Смедереву је имао извесни Јосип Палашки, који је био изврстан мајстор и пословља у тадашњем САРТИД-у. То је, уствари, ванбродски мотор марке „Пента“, који је Јосип Палашки, након ослобођења, користио за одлазак у риболов.

Такође, по сећању старих смедеревских рибара, мађу првима након Другог светског рата, ванбродске моторе набавили су и користили за риболов Никола Дамјановић – Пипац и Божидар Мирковић – Дреша. Пипац је купио мотор марке „Калаброни“, јачине 3 коњске снаге, а Дреша је набавио мотор марке „Танзани“, јачине 4 КС. Међутим, у рибарском жаргону, без обзира на нове марке и типове, рибари су увек говорили да имају своје – **пенте**!

Временом су ванбродски мотори постали приступачни свим рибарима. Они су им у великој мери олакшавали одлазак на метове, манипулацију са мрежама и повратак. Многи Смедеревци су чамце и пенте набављали и због рекреације, одласка у лов, или једноставног уживања у лепоти вожње Дунавом.

Улазак пенте у живот Смедеревца учинио је да Дунав и лакше и брже прелази. Док не пукне штифна.

Дереџија код Превоза

Драга Цалион веслима вози чамца

Шарло Познић у чамцу са њеним

Пароброд „Београд“ код смедеревској пристаништа

„Ковинка“

Временом, места на смедеревском Пристаништу заузели су моторни чамци. Било их је више врста и величина. Неки су служили да вуку дереглије са песком или шодером, а неки су превозили

путнике. Један од најпознатијих је био моторни чамац „Комуналац“, који је лети превозио купаче на плажу на Ади. Њега је са поносом возио пензионисани полицајац Стева. Када је било пуно купача, овај моторни чамац је више пута дневно вукао пуну дереглију људи преко Дунава, и назад.

А један од најпознатијих малих бродова који је превозио путнике и мању робу на релацији Смедерево – Ковин, био је бродич „Ковин“, али га је народ звао „Лађица Ковинка“, а често и само „Лађица“ или „Ковинка“. Лети су је, на пристаништу, чекале целе породице натоварене балонима са водом, шерпама са пуњеним паприкама и тиквицама и похованим паприкама, и зембиљима са хлебом, парадајзом, љутим папричицама, бресквама и белим трешњама, јер је требало цео дан провести на Ади, а зна се како вода *испије*, зачас се огладни.

„Ковинка“

Дереглија код „Превоза“

Превоз преко река, посебно оних већих и ђудљивих, одвајкада се обављао скелом. Њоме су превожени и путници, али и стока, запреге, роба, све што је морало с једне на другу обалу.

С обзиром да је Дунав пловна река са значајним саобраћајем, на њему се није могла поставити класична скела на сајлу. На њему је коришћена дереглија, скела коју је, привезану уз бок, вукао бродич са мотором.

Код Смедерева су својевремено постојала два стална места превоза путника дереглијом – једна код Превоза, на смедеревској обали изнад Старе Железаре, а друга на ковинској страни Дунава, код Ибрифора, нешто ниже доњег шпица Аде, од прилике на траси данашњег моста. Обе скеле су имале и одговарајући ред вожње, али се некада морало и чекати, онда када је превоз због лоших временских прилика трајао нешто дуже. Понекад би тај ред

вожње пореметио и пролазак неког већег брода, или брода тежача са већим бројем шлепова.

Беле лађе

Још у XIX веку Драгослав Б. Јефремовић, бивши циглар из Смедерева, у запису „Извод из биографије мога оца Бранка Ж. Јефремовића“, трговца и индустријалца, бележи: „Много је света долазило, нарочито недељом и празницима, на дунавску обалу или како се онда говорило *на Дунав*, да дочека и испрати путничке бродове (лађе). То је био главни провод публике једне паланке. А бродова је у ово време, пристајало у Смедереву много.“

И у времену између два Светаска рата на Дунаву су постојала три луксузна путничка пароброда – „Београд“, „Загреб“, и „Љубљана“. Сви су они били на парни погон, точкаши или лопаташи, а осим бурне историје, имали су и салоне за дневни боравак путника, ресторане и пивнице, а изнад слона су биле палубе за шетњу.

Педесетих година прошлог века, када су неки људи почели више да путују и да се опуштају, на Смедеревско пристаниште најчешће су пристајали пароброди „Београд“ и „Загреб“. Писац ових редова имао је срећу и задовољство да се на пароброду „Београд“ провоза Дунавом од Смедерева до Кладова и назад. По препоруци Чика-Даче, секретара у Змај-Јовиној школи 1955. године, његов син, капетан Миша, наградио ме је вожњом за показан одличан успех у школи.

Ракете

Посебна атракција била је појава хидроглизера на Дунаву.

Док стоји, хидроглизер плута као и сваки други брод. Међутим, када се убрза, захваљујући хидрокрилима под водом, почиње се да се уздиже изнад воде, па се на крају труп толико издигне да изгледа као да брод плови на скијама.

Можда су га баш због тога многи називали – ракета.

Хидроглизери су превозили путника на релацији Београд-Текија-Београд. То је била редовна линија и дневно су из Београда била два поласка, у 7 и 15 часова, а из Текије је повратак био у 11 и 19. Дешавало се, када је било пуно путника, да за један поласак крену и три глизера одједном. Кад је било заинтересованих путника из Смедерева хидроглизери су пристајали и на нашем Пристаништу.

Хидроглизери су били у туристичкој понуди града Београда током седамдесетих и осамдесетих година прошлог века. Популарна „Бела флота“ престала да вози Дунавом 1986. године, а бродови су расхођени. Међу њима је била и *ракета* која се звала „Смедерево“.

А онда је изграђен мост

Данас Дунавом веслају само спортисти, стари аласки чамци на весла и крмицу одавно не плове. Замениле су их пенте. На Ади купалишта више нема, као што нема ни „Лађице Ковинке“. Дерелија је накратко заплвила 1999. године, не повратила се. Уместо белих лађа на смедеревској обали Дунава су сплавови ресторани који нигде не воде.

За *преко* имамо мост. Најдужи на Дунаву.

Балканска

Балканска улица у Београду безмало је позната онолико колико и Кнез Михаилова јер се њоме, Балканском, стизало у Престоницу углавном да би се у њој остало.

И Смедерево има своју балканску улицу.

Не ову данашњу Балканску којом ћете се попети до школе „Бранислав Нушић”.

У Смедерево се, углавном да би се у њему остало, долазило

Улицом Добротвора проте Банића.

Од Железничке станице, поред Начелства и пијаце на Малом Калемегдану, право ка Цркви светог Ђорђа у чијој се близини налазила богата Библиотека. и Жива вода таман да се човек окрепи и опере обућу да варошани не би одмах препознали путника.

Одатле је свако бирао свој даљи пут.

По правду се ишло у Начелство и Суд, по утеху и Цркву, по знање у Библиотеку...

На пијаци су ишли сви.

До 5. јуна 1941. године.

У смедерево се данас долази са све четири стране света. Истим путем се и одлази.

Данас ће вас мапа на интернету, потражите ли улицу са протиним именом, одвести у све улице. Помислили бисте да Смедеревци цене свог добротвора, али... Она на Царини збуњује, јер ћете видети да се, заправо, зове Мирољуба Пауновића.

Биће да је она друга права.

До ње ћете стићи или Железничком, када дођете скоро до самог њеног краја, или Улицом Паје Јовановића. Изгледа да можете и Улицом 16. октобра, бар би требало, мада само изгледа. На мапи.

Данас се у Улици добротвора Банића само остаје.

После рата, проти добротвору, улица је одузета и дата омладини.

У разореном Смедереву штошта још је промењено. На месту некадашње пијаце данас је зграда Градске управе коју још увек зовемо Општином. На месту некадашње библиотеке данас

Некада улица Добротвора ироје Банића...

је зграда платног промета коју још увек зовемо Есдека. И суд је ту, и полиција, и железничка и аутобуска станица. Црква није померана, али Жива вода јесте.

Данас до њих путник стиже **Омладинском улицом**.

И ту је причи крај.

... данас Омладинска.

Краљица Наталија и Смедерево

„Сањарила сам не о величини, него о мирном животињу који ми се допадао, о удобности своје њошке куће и отицад ме, мада нисам остварила жељу, чежња за великим и лепо опремљеним лејтњиковицем није никад напустила.”

(Наталија Обреновић, 1870.)

Пише: **Мр Снежана Цвејковић**

Успомена на српску краљицу Наталију Обреновић чува се у летњем двору ове династије у Смедереву, као и у градском музеју. Посвећена Србији и очувању националне баштине свој печат оставила је и у нашем граду, које је данас памти неколиким уметничким делима и сећањима...

Госпођа са смислом за комфор

Летњи двор династије Обреновић у Смедереву свој пуни, раскошно разбокорен изглед добио је у последњој деценији 19. века управо на иницијативу прве нововековне српске краљице Наталије Обреновић (1859-1941). Заљубљеник у смедеревске винограде у којима је волела да одседа у време брања грождја, а имајући у виду летњиковце европских владара, скромни, дотрајао летњиковац кнеза Михаила Обреновића преуредила је у спратну вилу у швајцарском стилу. За ове радове ангажовала је 1897. године дворског архитекту Јована Илкића. Путописац Феликс Каниц који је имао прилике да у ово време посети Смедерево, неколико го-

Фото А. Злајановић

Стеван Тодоровић *Портрет кнегиње Наталије Обреновић, око 1875, уље на џајлину, власник Вила Злајанин брег, Смедерево*

Фото А. Злајановић

Алајош Штриз *Краљица Наталија Обреновић, после 1882, вајнички мермер, власник Музеј у Смедереву*

дина касније у својој књизи „Србија, земља и становништво” записао је следеће: „Уређење и опрему унутрашњих простора такође је до најситнијих детаља надзирала ова висока госпођа, која је имала и љубави и смисла за комфор.”

Посебно осећање за двор у Смедереву краљица Наталија је развила након развода са краљем Миланом, и то у периоду након другог повратка у Србију од 1895. године. Заправо, смедеревски двор постао је пандан нишком двору краља Милана Обреновића. Иначе је са овим повратком краљице Наталије у Србију био интензиван дворски живот, како на београдском тако и на смедеревском двору. Краљица је организовала низ путовања по Србији, а крајем јула 1896. године провела је у смедеревском летњиковцу одмор са својим сином краљем Александром и дворском свитом. Уз краљицу Наталију била је и њена дворска госпођа Драга Машин, а смедеревски виноград међу првима су били сведоци љубави краља Александра и госпође Драге.

Посела у смедеревском винограду

Истовремено, краљица Наталија се у смедеревском винограду састаје са Стојаном Новаковићем како би размотрили могућности краљеве женидбе! Планови о краљевој женидби су свакако навели краљицу Наталију да размишља о адаптацији постојећег летњиковца кнеза Михаила Обреновића. Боравци у летњиковцу утицали су на чешће појављивање краљице Наталије у Смедереву. Крајем августа 1896. године она ће са својим сином Александром присуствовати привредно-вигетским свечаностима које је у Смедереву организовало „Коло јахача кнез Михаило”. Краљица Наталија веома је активно помагала рад смедеревске подружнице *Женског друштва*. У књизи Полексије Д. Димитријевић Стошић, „Посела у староме Београду” забележено је да је ове, као и претходних година краљица Наталија приређивала у складу са модом

и обичајима тог доба посела у смедеревском винограду на која су позивани „најугледније жене, девојке и људи из чиновничких и трговачких редова“. Смедеревска посела приређивана су уторком, а у књизи се истиче да је „смедеревски бифе“ био богатији од београдског. „Чист ваздух који је долазио са Дунава, краљичиним званицама давао је физичку и психичку свежину и надахњавао их животном снагом...“ Углед и поштовање које је уживала у народу, навели су њеног коморника Александра Симоновића да у ово време у непосредној близини краљевског летњиковца сагради вилу „Милица“ према пројекту европски образованог архитекте Данила Владисављевића.

Вила „Златни брег“

Нажалост, исте године када је преуређен летњиковац у Смедереву краљица Наталија отишла је из Србије у коју се више никада није вратила. Живела је у Француској, у Бијарицу, затим пред крај живота у једном самостану наомак Париза, где је и умрла сама и заборављена.

Након Мајског преврата, 1903. године, сва имовина Обреновића у Србији припала је краљици Наталији, те тако и летњи двор у Смедереву који је она несебично даривала оданом пуковнику Антонију Орешковићу, чије су кћери биле њене дворске даме.

У међувремену, летњи двор династије Обреновић постао је вила „Златни брег“ као резиденцијални објект Владе Републике Србије. Ипак, и срећом дух и култура династије Обреновић делом су очувани. У трпезарији летњег двора изложен је портрет краљице Наталије Обреновић, рад Стевана Тодоровића, који је првобитно красио двор у Београду, а временом постао власништво Народног музеја у Београду, да би позајмицом после Другог светског рата стигао у Смедерево, рекло би се на право место и са разлогом баш ту! Овај репрезентативни портрет је настао док је Наталија Обреновић још увек била кнегиња, око 1880. године на основу фотографије коју је снимио Димитрије Крстовић. У салону на спрату сачувана је олеографија са портретом Наталије Обреновић у српској народној ношњи, непознатог аутора из времена непосредно по удаји за кнеза Милана Обреновића, око 1875. године.

Краљица Наталија у смедеревском Музеју

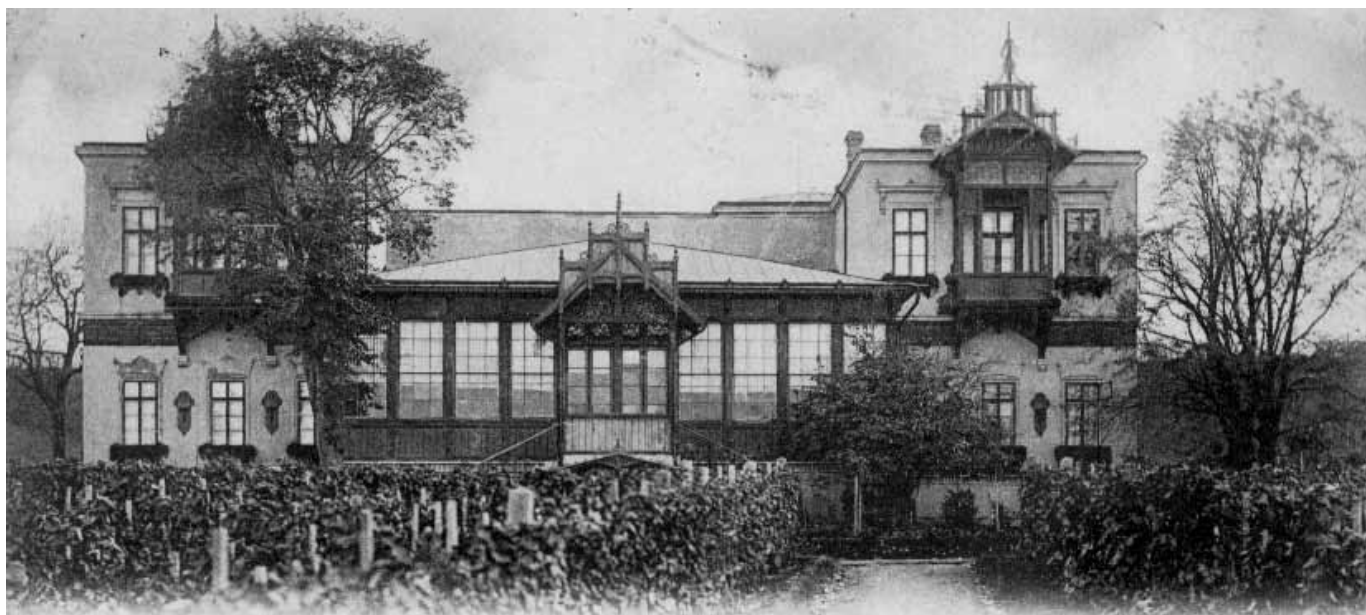
У својој сталној поставци смедеревски музеј излаже репрезентативну допојасну скулптуру краљице Наталије, рад мађарског уметника Алајоша Штробла. Ову скулптуру набавио је за своју приватну колекцију Смедеревац Милан Јовановић Стојимировић и она је првобитно била изложена у башти његове куће у Улици Анте Протића број 2.

Непознати аутор Кнегиња Наталија Обреновић у народној ношњи, око 1875, олеографија, власник Вила Златни брег, Смедерево

Фото: А. Златић

Милан Јовановић Стојимировић био је један од ретких који је у штампи забележио смрт српске краљице Наталије Обреновић 1941. године, између осталог и велике народне добротворке.

Краљев летњиковац у винограду Смедерево, 1900, разгледница

Позориште ослобађа и везује човека

„Та година provedена у школи „Плавој позоришћу“ била ми је, у сивари, прекрејница, јер са њаквим искуствима у себи човек не може просио да настави да живи већ има попребу да ради даље, да сивара, да ња искуства дели са другима.“

У позоришту је од петнаесте године, најпре код Бранислава Чубриловића, а потом у београдском „Плавом позоришту“. Сада, када је поново у Смедереву, определила се да ради са младим људима у Позоришту „Креативни хаос“ Канцеларије за младе и Студију глуме при смедеревском Центру за културу. Ово је прича о **Невени Ракочевић**.

Креативни хаос

Позориште „Креативни хаос“ на репертоару има три представе, а једна од њих је дечја. Идеја је била да на самом почетку поставимо дечју представу за коју смо сами написали текст и осмислили музику и сценографију. На тај начин глумци у прошли кроз комплетан процес рада и то им је било драгоцепо за даље. Драма Тенесија Вилијамса „Трамвај звани жеља“ дошла је касније, као велики изазов, и рад на њој нам је био непроцењив јер смо прошли кроз искуства на сцени и ван ње која су нам помогла да схватимо да уз огроман рад, стрпљење и труд можемо да урадимо буквално све. Тако смо створили екипу која је текст Љубомира Симовића „Путујуће позориште Шопаловоћ“ са потпуним уживањем поставила на сцену као последње што смо урадили ове позоришне сезоне.

Фото Милош Јакић

„Није ми тешко да радим са младима“: Невена Ракочевић

Похвале су важне

За улогу Бланше у представи „Трамвај звани жеља“, на Смoтри драмских аматера Поморавља и Подунавља у Пожаревцу добила сам награду „Живка Матић“. Ова представа је била запажена и на „Данима Бране Дамјановића“ у Крњеву. Похвале су важне јер су подстицај и потврда да је још неко приметио и решио да награди велики рад и труд. Оне никада нису награда за једног човека већ за целу екипу која својом енергијом ствара позоришну магију. Ипак, много важније од свега тога је зближавање људи и дружење као и заједнички рад који произилази из тих познанстава која су створена на фестивалима.

Случајна Бланша

Драма Тенесија Вилијамса пружа могућност приказивања лепезе осећања и глумачких способности. За мене је то био изазов и свесна сам да сам преузела на себе јако велику одговорност овим одабиром. Била сам сигурна да уз много рада, приче и труда глумци, иако млади, могу да изнесу овај комад. Првобитно није било планирано да ја играм Бланшу, али пошто смо имали проблема са тим ликом решили смо да га ја играм. Бланша је веома сложен лик и велики изазов за сваку глумицу. Пустила сам у себе клицу идеје о њој и дозволила да она полако клија кроз сваку пробу, али и кроз свакодневни живот. Ко је она у ствари, шта то заиста осећа, шта показује људима, на који начин се креће, каква јој је мимика, који су то окидачи за промену расположења, зашто јој је потребан живот мимо стварности? Месецима сам, скоро у сваком тренутку у току дана, размишљала о овим питањима. Она је хиперсензибилна особа која, услед немогућности да се избори са трагедијама које је прате, бежи у свет у коме је све тачно онако како би по њеном мишљењу требало да буде: мушкарци су центлмени, жене су нежне, пристojност и склад се подразумевају. На жалост, то не налази нигде, а поготово не у радничком предграђу у дому Стенлија Ковалског. Њено понашање, које је у потпуној супротности са оним у шта и сама верује, само је одраз панике и несналажења у свету у коме су њене идеје свима потпуно невероватне и смешне.

Редитељски хаос... и ред

Нисам се бавила режијом све до момента када сам са младим глумцима Позоришта „Креативни хаос“, решила да поставим текст „Десет љутих гусара“ који само заједнички написали по мотивима истоимене песме Љубивоја Ршумовића. Била сам потпуно

„Бланша је веома сложен лик и велики изазов за сваку глумицу“

свесна тога да немам занат, а ни искуство, али сам имала идеје и слике у глави које сам полако преносила на сцену пратећи неке основне принципе режије које сам упознала слушајући и пажљиво пратећи редитеље са којима сам раније радила. Колико су се глумци градили кроз рад на сцени, толико сам и сама допуњавала своје искуство и знање уз, наравно, много литературе која ми је била неопходна. После премијере била сам задовољна јер смо, ипак, успели да створимо нешто, по мом мишљењу, добро. А онда је дошао "Трамвај звани жеља".

Искусва која се морају делити

У позоришту сам од петнаесте године када сам завршила једногодишњу школу глуме коју је водио Бранко Чубриловић. Чуби је био један од најзначајних људи у мом животу. Упознао ме је са идејом позоришта и наредних десет година био мој апсолутни гуру. Касније, када сам отишла из Смедерева, учила сам у „Плавом позоришту“ код Ненада Чолића. То је био неки потпуно другачији приступ позоришту. Једно ново, и за мене невероватно искуство, базирано на методама Артоа, Гротовског, Барбе, Масима Ђанетија... Та година проведена у школи „Плавог позоришта“ била ми је, у ствари, прекретница, јер са таквим искуствима у себи човек не може просто да настави да живи већ има потребу да ради даље, да ствара, да та искуства дели са другима. Тако сам стигла у „Креативни хаос“.

Таленат је релативна ствар

Није ми тешко да радим са младима. Енергија је оно што је ту пресудно, а они су пуни ентузијазма и потпуно инфицирани позориштем, и то је и једини начин да се заиста ствара. Радионицом уводимо човека у саму причу. Осмислила сам је тако да повезује све оно што сам до тада научила о позоришту. Поступно, наравно, крећемо од вежби које ослобађају човека свих стега које доноси са собом на сцену. Кроз даљи низ вежби и задатака радимо на сценском покрету, говору, координацији, концентрацији... Радимо вежбе које на мало другачији начин уводе човека у самог себе, и поново ван, и дозвољавају одистинско преживљавање и испољавање свега креативног што можда спава у нама. Људи се кроз овакав начин рада отварају на мало другачији начин и неизбежно је да на крају имате тим који је спреман да уради било шта на сцени. Углавном сва то износи из самог позоришта и некако постају неопходни једни другима и у свакодневном животу. Мислим да је то заиста успех, и да ако таквог везивања нема нешто нисмо урадили како треба. Деца са Студија глуме су феноменална, потпуно опуштена, и спремна за рад на сцени. Таленат је релативна ствар. Он се код сваког развија на другачији начин, и уз озбиљан труд могуће је сваког од њих мотивисати да на сцени да свој максимум.

Драјан Павловић

UAUU...
NO COMMENTS! *Svetski a naše!*

Masarikova 2 • Mob: 060 334 82 77

Ликовни поета Милан Лукић

10.01.1945 – 06.06.2013.

Аутипортрет

Сликлар Милан Лукић био је наш су-грађанин последње двадесет и три године. Оригиначне и необичне, како људске, тако и уметничке природе, оплеменио је својим делима наше куће, ентеријере ресторана, обогатио музејску збирку ликовне уметности, и, низом изложби које нам је несебично даривао, испуњавао нас лепотом.

Ликовне поуке стекао је у атељеу познатог љубљанског акварелисте и сликара Томажа Гостинчара, у граду натопљеном искуствима импресиониста. Упијајући у себе југословенски пејзаж храбро и одважно наставио је путевима импресионизма, додајући му свој гест и боју. Чини се да је био „последњи импресиониста“ међу нашим сликарима. Чувене су његове стене, сунце, небо, бундеве, лубенице којима је бојио своја платна и аквареле. Материјалан свет за њега као да није постојао, говорио је: „Духом могу све, да будем најсрећнији човек на свету!“ Ми, његови пријатељи, поштоваоци уметности коју је стварао волели смо га управо због тога, због његове тежње за лепотом, ликовне аутентичности, несебичности и људскости.

Иза Милана Лукића остала је богата ликовна биографија, девет изложби слика и акварела одржаних у галеријама смедеревских установа културе у временском периоду од 1990. до 2010. године, као и стотине ликовних дела у домовима Смедереваца, и низ изложби одржаних, како нам је он говорио, у Тузли, Сарајеву, Добоју, Требињу, местима у којима је боравио и сликао.

Живео је за уметност, али не и од уметности. Последње године живота провео је у смедеревском Дому за старе. Увек забринут да ли ће имати довољно боје и платна, за снажан ликовни набој којим је био испуњен, нестрпљив да све што наслика подели са ликовном публиком, од Смедерева је створио ризницу своје уметности.

Милан Лукић више није са нама. У Смедереву је оставио дубок ликовни траг по коме ћемо га памтити и кроз који ће трајати.

мр Снежана Цвејковић

Смедервска јесен

Добро друштво

Често се може чути да једна фотографија говори хиљаду речи.

Уредници популарних часописа су то и буквално схватили. О интернету да и не говоримо.

А, поверујемо ли у то, ова фотографија би могла испричати цео роман. Тридесет девет ликова, придружимо ли им и господина С. Алкадаја, фотографа – четрдесет.

Дакле, четрдесет *занатлијско-раденичких* прича које се, с разлогом претпостављамо, понекад и преплићу. Ево могућег почетка: *Година 1896. у Смедереву...*

Даље наставите сами. Читајте ову фотографију, можда ће вам, будете ли упорни, и запевати. У сваком случају, имаћете **добро друштво**.

auto best

OD 1997. GODINE, POUZDANO • BRZO • POVOLJNO

Ђуре Даничића 52/1
tel./fax 026/611-185
office@autobest.co.rs

Вojводе Степе 13
tel. 026/611-957
www.autobest.co.rs

BROJ 1 U SVETU
Prvi izbor za BMW, Mercedes, VW, Renault
99.9% filtriranje

JAPANSKA SVEĆICA
originalni kvalitet za auto-moto, pente ...

BRŽE, DALJE, SIGURNIJE OD DRUGIH
Lider u performansama auto-moto ulja

NAJPOUZDANIJA SIJALICA NA SVETU
za sve tipove vozila

UBEDLJIVO NAJVEĆI IZBOR KVALITETNIH MOTORNIH ULJA ZA AUTOMOBILE, MOTOCIKLE I KAMIONE

Песник велике наде и слободе

Поводом стогодишњице рођења и десетогодишњице смрти Танасија Младеновића (1913-2013) Народна библиотека Смедерево је приредила изложбу његових књига са намером да сасретемо читатеље на величину и значај овог завичајног песника.

Уређује: Драган Мрдаковић

Када са животне сцене у земљи Србији оде песник, најчешће се његовим делом не бави нико. Понајмање они који би по природи ствари требало то да учине – његове колеге писци, критичари и песници. Са Танасијем Младеновићем и успоменом на њега није тако. О његовом песничком опусу ове године огласили су се многи значајни есејисти и тумачи његовог места у српској књижевности.

Академик Добрица Ћосић записао је: „После Десанке Максимовић, у српској поезији најдуже живи Танасије Младеновић, у стиховима та два песника садржи се највише од људске судбине на српској земљи у двадесетом веку.“

„Књижевни круг“

Танасије Младеновић је био леп старац, увек младолик, насмејан, оран за радосну причу, спреман да из срца упутити комплимент саговорнику, мајстор да релативизује озбиљна глагољања, али је, и те како, умео да сведочи о смутним временима која су, не тако безазлено, прохујала с њим. Поезију је говорио посебно грлато, без галаме, верујући у мисију песничке речи.

Рођен је 15. априла 1913. године у Сараорцима код Смедерева. Умро је у Београду 13. јануара 2003. године. Школовао се у Смедереву и Београду. Већ као осамнаестогодишњак, ђак смедеревске Гимназије, написао је међу првим својим песмама и ону коју је назвао „Акварел“, у којој песник слутити да девојка „на меком крилу облача живот смирено везе.“ Живот и човекова судбина постаће тема свих његових песама.

Пре Другог светског рата као матурант издавао је и уређивао први смедеревски књижевни часопис „Књижевни круг“. „Сви ми који смо писали у Гимназији“ – говорио је Танасије Младеновић – „окупили смо се једног дана, тада сам био у осмом разреду, да бисмо могли више објављивати, и предложио сам да покренемо часопис. Сви су се сложили, међутим нико није имао новца. И та идеја би пропала да нисам био упоран. Обратио сам се својим родитељима, рођацима и пријатељима да ми помогну. Мој отац је био кафеџија и хотелијер, држао је у то време у Смедереву хотел „Нинић“. Касније, пред рат, имао је кафану и у Београду. Како у то доба штампа није била скупа, било је могуће са мало новца покренути часопис.“ Пре-

ма нумерацији, часопис је имао седам бројева, уз напомену да је једна свеска била двоброј. Штампан је у Пожаревцу и Београду, а последњи у Загребу 1933. године. Пошто је био левичарски и комунистички опредељен, оштра режимска цензура онемогућила је даље издавање часописа. Сви бројеви чувају се у Народној библиотеци Смедерево.

Књиге

Носећи у себи замисли и жеље за покретањем и уређивањем листова и часописа, он ће касније уређивати „Реч младих“, „Глас“, „20. октобар“, „Дугу“, „Књижевне новине“.

Танасије Младеновић је објавио следеће књиге: „5x5“ (илустровани алманах, заједно са Цвијетином Мијатовићем, Влад. Б. Стојковићем, С. Ђ. Игњатовићем и Б. Ј. Текавцем, 1932); „Двије реке“ (у заједници са Јанком Ђоновичем, 1938); „Песме борбе и обнове“ (Зборник југословенске лирике, 1946); „Поема за нас“ (1947); „Камен и акорди“ (1955); „Под пепелом звезда“ (са цртежима Лазара Возаревића, 1958); „Ветар времена“ (1964); „Мртво време“ (1972); „Псалми по сину“ (1974); „Тридесет и три сонета“ (1981); „Сам“ (1983); „Помешане карте“ (1985); „Рт добре наде“ (1988); „Ветрометина и изгнанства“ (1991); „Избране песме“ (1991); „Двојник у свету“ (1992); „Успутне скице за портрете“ (1993); „На прагу миленијума“ (1998); „Кућа на друму“ (2000); „Ах, време осредњости“ (2002).

ПОМЕШАНЕ КАРТЕ

Шта учинисмо за толику казну?
Који ли корак, који ли мрак
Толико погрешан?
Који ли грех, која ли покора
Због које испаштамо?

Јесте ли бар ви мирни
У дубини свог мрака,
Расути по земљи?

Или вам се кости преврћу?...

Јесу ли изравнани рачуни
Између видљивог и невидљивог,
Између бившег и садашњег?

Помешала се имена и речи,
Помешало се црно и бело,
Добро и зло;
Помешале су нам се
Карте.

Чији глас се сад јаче чује?

У дубини година
Разазнаје се само плач детета,
Неутешан.

„Ветрометина и изгнанства“ је књига стихова коју је „Универзитетска ријеч“ из Никшића објавила поводом тристагодишњице сеобе Срба. „Српска књижевна задруга“ објавила је у свом редовном колу (књига 334) збирку песама „Камен и акорди“ (1955) и „Избране песме“ (књига 553, 1991). Поводом награде „Десанка Максимовић“ 1997. године одржан је симпозијум о делу танасија Младеновића (организатор Задужбина Десанка Максимовић) под називом „Десанкини мајски разговори“, на коме су своје радове о разним аспектима поезије Танасија Младеновића представили критичари и историчари књижевности. Задужбина је 2000. године објавила књигу под називом „Поезија Танасија Младеновића“ – зборник радова.

Похвале и покуде

Танасије Младеновић је за збирку „Песме“ (1948) примио награду Министарства просвете НР Србије, а за збирку песама „Под пепелом звезда“ (1958) награђен је 1959. године Седмојулском наградом коју је, у то време, додељивало Удружење књижевника Србије. Награда је, по налогу идеолошке комисије ЦК Србије, нападнута, песнику су, по већ устаљеном обичају, лепљене различите етикете, а и жири и писац су омаловажавани и жигосани у многим, најзначајнијим, јавним гласилима. Књига „Помешане карте“ (1985) добила је награду издавача као најбоља за ту годину.

„Сви ми који смо писали у Гимназији окупили смо се једног дана, тада сам био у осмом разреду, да бисмо моли више објављивајући, и предложио сам да покренемо часопис.“

Остале награде: „Бранково коло“ (1994), „Раде Драинац“ (1995), „Одзиви Филипу Вишњићу“, први добитник (1996), „Лаза Костић“ (1996), „Милица Стојадиновић – Српкиња“ (1997), „Десанка Максимовић“ (1997).

За свеукупно песничко дело Младеновић је проглашен једанаестим добитником награде „Златни кључ Смедерева“ на Међународном фестивалу поезије „Смедеревска песничка јесен“ 1996. године. Исте године добио је и „Беловодску розету“, као и „Нушићев штап“. За песму „То је онај живот“ награђен је „Заплањским Орфејем“ 2000. године.

Прогон

Танасије Младеновић је увек важио за ствараоца бунтовника чија је реч била јасна и пријемчива. Био је критичан према партији у којој је био, Савезу комуниста, а потом је био критичан према свим политичким кретањима која су била упорна против српског народа. Због тога је седамдесетих година био изврнут невиђеном погромаштву због тобожњег српског национализма. Има песама које, у стваралачкој орбити једног аутора, и те како остају да важе као тест високо моралног стега, одбране етноса, надасве профетске поруке онима који долазе. Понекад те и такве песме бивају откривене тек после катаклизме, чак и у наредном покољењу. Младеновићев „Триптихон“ је јединствен метроном ситуација које су тек настајале. Поема „Триптихон“ изазвала је, по речима књижевног критичара Павла Зорића, прави политички земљотрес. Написана је марта 1977. Њене апокалиптичне метафоре и

патничка патетичност, везане су, у ствари, за песникову домовину, за трагично наслеђивање њене будућности и хаоса и несреће које смо, на жалост, доживели.

„Никад нисам био националиста, био сам увек патриота своје земље и народа. Лепили су за моје име етикету националисте они којима је то било потребно“, говорио је Танасије Младеновић.

Одлуком дежурних чувара режима био је одвојен и од Смедерева више година.

Повратак

Поменуто 1996. године на уручењу Златног кључа Смедерева на 27. Смедеревској песничкој јесени, председник СО Смедерева пожелео му је да му ова награда бар делимично помогне да заборави део нанетих му неправди.

„Од данас могу да кажем да се поново осећам Смедеревцем“, одговорио је лауреат.

Тако се Танасије вратио Смедереву и Смедереву Танасију. Тада је објављена књига „*На измаку века*“ (избор је сачинио Драгомир Брајковић). Поводом 85. година живота (1998) часопис „Смедерево“ у целини је посвећен Танасију Младеновићу. Први број часописа за књижевност, уметност и друштвена питања „Монс Ауреус“ (2003) објавио је текст Слободана Ракића „Лирски говор историје“ и избор његове поезије.

Почетком 2004. године, Народна библиотека Смедерево објавила је књигу песама Танасија Младеновића „*Сене и опомене*“ у избору и предговору Зорана Глушчевића, који је записао: „Танасије Младеновић је мисаоно и филозофски, драматично и трагедски заоштрио своје стихове до неиздрживе егзистенцијалне оштрице или до метафизичког распукућу, али је притом успео, у не малом броју најбољих песама да сачува миловућу али не слаткасту, реторичко-прозодизму моделазију, која је интонацијом као музички еквивалент метафизичком ставу и метафизичком доживљају егзистенције. Тако се испуњава старо у вечно правило да нема метафизике или трагике без музике јер је музика и настала као одјек најдубљих метафизичких дубина у које је заплетена људска судбина.“

Достојанствене речи

Говорити и писати о песмама Танасија Младеновића је пријатно, лепо и захвално. Реч је о песнику чији је песнички пут почео у прошлом веку, песнику који је храбро и смело ишао у сусрет изазовима овога века. О Танасију се писало и уз спорење и уз уважавање, а оспоравања су долазила од оних који су се у песничку реч мало разумели, и који су на то гледали кроз политичку призму. Песме Танасија Младеновића су без разлога често биле предмет идеолошких расправа и тумачења које је поезија, срећом, надживела.

Рођени лиричар и родољуб, Танасије Младеновић је знао да нађе гранитне речи (песме су му називане поетски гранити) ра-

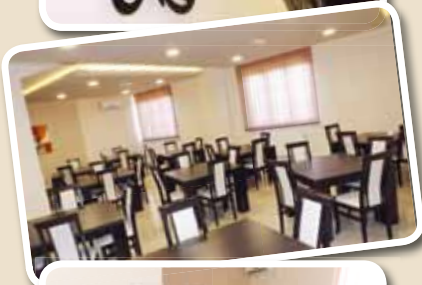
„Од данас моћу да кажем да се поново осећам Смедеревцем“: На уручењу „Златног кључа Смедерева“ на 27. Смедеревској песничкој јесени 1996. године

зумевања за свој народ, за његову злу судбину. Увиђа да све то потиче отуда што су Срби начинили „*Кућу на друму*“, тамо где пролазе многи путеви и укрштају се многобројни светски путокази. Он је градио поетске утврде, тражио *речи које соколе и које се горде док воле, привијају као мелем на ране а нису од пекмеза и пармезана, него од гранита и древних буздована*, тако пробрале и достојанствене и у болу и у радости, и у срећи и у несрећи. Он је много видео и много умео, свеједно што је обрамбљивао страсти у његовој песми високо подигнута на ниво тајне. Он осећа да се све може и на други начин, да је све ту око њега и да је све у моћи песника да пронађе одблеске, одјеке, прироке и подмете али у паралелном, далекоком свету осветљеном темом која се не казује али се около тражи и у свему подржава.

Танасије Младеновић је својом поезијом и својим животом стао на браник права да се буде нов и непоновљив.

„Танасија Младеновића доживљавам данас као песника људског трагизма. Прокосан и усправан трпео је ударце са свих страна, али се ни пред једном песницом није повио. Слављен и порицан, према људима никад завидан и неправедан. Доброта чини његову људскост, правдољубље и истинољубље, његов етос. Етика је свагда била матрица његове поетике.“ (Д. Ћосић „Писци мога века“)

Д.М.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ РАЗВОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У ОБРАЗОВАЊУ

СМЕДЕРЕВО

Град Смедерево је 2009. године добио привилегију да оснује Регионални центар за професионални развој запослених у образовању. Ова институција од регионалног и националног значаја формирана је на најбољи начин уз помоћ и донацију Владе Швајцарске.

На простору од 1200 квадратних метара Регионални центар, опремљен најсавременијом техником, пружа изванредне услове за организацију семинара, трибина, симпозијума, презентација и осталих видова стручног усавршавања.

Новина, која од ове године представља посебан куриозитет у понуди Регионалног центра, јесте отварање смештајних капацитета за смештај учесника семинара - на располагању је 36 места у једнокреветним, двокреветним, трокреветним собама и апартманима, у комфоном, лепо дизајнираном и климатизованом простору, са кабловском телевизијом и интернет везом. Из већине соба пружа се предиван поглед на Дунав и шеталиште покрај реке, које је од Регионалног центра удаљено мање од сто метара.

Поред смештајних капацитета, погодних и за развој конгресног туризма на овом подручју, ту је и изузетно пријатан ресторански простор за 70 корисника, који се по потреби може прилагодити за рад (презентације, предавања и сл.). Значајно је истаћи да се у дворишту Регионалног центра налази паркинг за 60 аутомобила.

Захваљујући оснивању и раду Регионалног центра за професионални развој запослених у образовању, просветни кадрови имају могућност за унапређивање процеса образовања и васпитања, а Смедерево је добило свој нови, препознатљиви симбол.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ РАЗВОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У ОБРАЗОВАЊУ Смедерево
Горанска 66, 11300 Смедерево тел/факс: 026 / 619 - 906 026 / 619 - 907

office@rcsmed.edu.rs www.rcsmed.edu.rs

Happy travel

Kralja Petra I br.12
11 300 Smederevo
SRBIJA
Radno vreme:
09:00 - 20:00
Subota:
10:00 - 14:00

Telefoni:
+381 26/ 612 164
+381 69/ 612 164
Fax:
+381 26/ 646 311
E-mail:
info@happytravel.rs

OD 109 EUR

PRAG

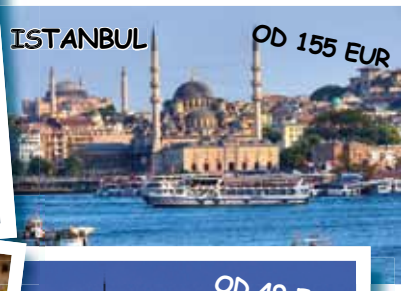
PARIZ

OD 279 EUR

ISTANBUL

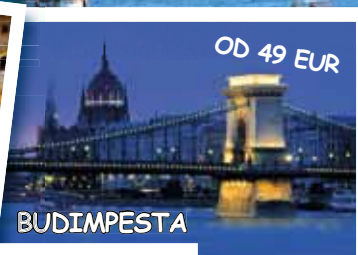
OD 155 EUR

OD 99 EUR
BEČ

OD 49 EUR

BUDIMPESTA

SEGEDIN I MORAHALOM
- Jednodnevni izleti -

ZIMOVANJA

Happy shop

-10%

ZA NOVU
KOLEKCIJU
JESEN / ZIMA

FINALNO
SNIŽENJE

-70%

za kolekciju
proleće / leto

Kralja Petra I br.12, 11 300 Smederevo, SRBIJA. Telefon: 026/617-246. Radno vreme: 09:00 - 21:00. Subota: 09:00 - 16:00

У бизнису, као и у животу, најважнији је партнер

„Пословну изузетност Компаније NEWPRESS најбоље су оценили пословни партнери, а потврдили резултатом независних исцраживања.”

Када смо предложили да у Магазину напишемо причу и престижном признању које су добили, водећи људи смедеревске штампарије Newpress били су, најблаже речено, затечени. Навикнути да објављују приче о другима, причу о себи су у први мах разумели као, можда, непримерено самохвалисање. Своје скоро десетогодишње трајање, кажу, пре свега дугују поверењу пословних партнера, те и ова награда подједнако припада свима.

Наш разлог је био да – ако је тако – припада и читаоцима Смедеревског Магазина.

И, ево приче.

Пословна изузетност

Откако је 1995. године Компанија „Mass Media International” установила Регионалну годишњу награду „Бизнис партнер”, њени темељни принципи остали су исти: „Бизнис партнер” је потврда послов-

не успешности и регионалне препознатљивости. Добитницима је посебна част, будући да компаније саме бирају и оцењују своје пословне partnere за које сматрају да испуњавају строге критеријуме у погледу професионалности у пословању, добре пословне сарадње, етичности, пословних резултата, изузетног квалитета производа и услуга, одговорности за шире друштвене интересе... Осим тога, њоме се скреће пажња јавности и промовишу компаније и институције које се у свом пословању руководе високим пословним стандардима и чврстим етичким нормама, исцразујући добре пословне резултате.

Пословни партнери су ове године пословну изузетност и исцазану успешност, етичност и одговорност, препознали у пословању смедеревске штампарије Newpress. Због тога ју је стручна комисија прогласила најуспешнијом компанијом у области штампарских услуга.

Аца Симић и Саша Николић са проф. др Добривојем Михаиловићем, чланом комисије за доделу награда

Међу лауреатима из тринаест земаља

Слоган „У бизнису, као и у животу, најважнији је партнер“ чланови Комисије за доделу награда, коју су сачињавали професори факултета из земаља региона, препознали су управо у пословној филозофији смедеревске штампарије. Због тога су у свом образложењу написали:

„Пословну изузетност Компаније Newpress најбоље су оценили пословни партнери, а потврдили резултати независних истраживања. Коначна одлука донета је на основу анализе свих добијених резултата који су потврдили да је Компанија Newpress остварила добре пословне резултате, поштовала висок степен професионалности и етичности, уважавала своје пословне partnere, клијенте и потрошаче и водила рачуна о ширим друштвеним интересима, локалној заједници и еколошким императивима окружења, допринећи бољем квалитету живота и здравој животnoj средини.“

Годило је то чути на свечаности у београдском Хотелу „Метропол“, у друштву лауреата из тринаест земаља, и бројних угледних привредника, представника влада, чланова дипломатског кора и других уважених личности из јавног и културног живота у региону.

Од графичке радионице до графичког предузећа

Ако је ово престижно признање и изненадило менаџмент компаније, нема изненађења да им је заслужено припало. Јер, откако је 2004. године Newpress основан као примарна графичка радионица, они су у њој видели модерно и успешно графичко предузеће које се бави производњом и услугама у области графичке индустрије. Већ у септембру 2007. године, изградњом новог савремено опремљеног и дизајнираног пословног простора, закорачили су у еру модерних компанија европског стандарда чију основну делатност чине дизајн, графичка припрема, штампа, књиговезачка дорада и – издаваштво. И овај двадесет први број Смедеревског Магазина као издавач потписује управо – Newpress.

Данас је ова компанија, с правом, сврстана у врх водећих приватних штампарија која својим пословним партнерима може да пружи израду свих штампаних публикација на једном месту у најкраћем року и по најповољнијем односу цена и квалитета. Гаранција квалитета и прецизности су седамнаест запослених и двадесетпетогодишње искуство тима стручњака у домену графике.

Партнери и признања

И ево нас поново на почетку приче. Када су рекли да своје скоро десетогодишње трајање пре свега дугују поверењу пословних партнера, те да и ова награда подједнако припада свима, мислили су на њих три стотине. Осим у Србији, њихов квалитет препознат је и на тржишту Мађарске, Немачке, Аустрије... И Швајцар-

Аца Симић и Саша Николић са њиховим признањем „Бизнис партнер 2013.“

Аца Симић и Саша Николић са пословним партнерима из фирме Comtes g.o.o. Београд, Динком Чолићем и Милошем Димовским

ске у којој су им, већ дуже време, пословни партнери Henkell, Panerai, RDF maison d'editions... или ликовни уметник Миленко Лазић.

Разлог томе је сигурно што сваки пројекат у Newpressу прате са апсолутном пажњом о сваком детаљу. Њихов циљ је да у најкраћем могућем року одговоре свим очекивањима пословног партнера. Због тога теже ка перфекцији, увек пред себе постављајући још један изазов – премашити очекивања!

То су разлози због којих им је смедеревски Наш глас 2009. године доделио признање „Штампарија године“, 2010. смедеревски Музеј уручио „Захвалницу за успешну сарадњу“ а Градска управа, на

Привредном сајму 123. Смедеревске јесени, признање за „Најуређенији штанд“. Ове године су од Музеја добили још једно признање, овај пут за „Допринос развоју културе Смедерева“, и коначно – Међународно признање „Бизнис партнер 2013.“

И ту је причи крај, али – само овој, јер, верујемо, још ће бити добрих разлога да се Смедерево и Смедеревци поносе својим Newpress-ом.

J.T.

Није знање знање знати...

ИЗАБЕРИТЕ:

- Факултет за трговину, банкарство и ревизију
- Факултет за економију и политичке науке
- Факултет страних језика – англистика
- Факултет за менаџмент у спорту
- Факултет лепих уметности

Сваки уписани студент на поклон добија таблет рачунар!

У времену разноврсне понуде приватних факултета и универзитета у нашој земљи, ипак је младом човеку да, без обзира на јасну визију своје будућности, донесе исправну одлуку. Избор је велик, а одлука само једна. Шта је пресудно у доношењу овакве одлуке?

Квалитет

Једна од пресудних одлика квалитета је трајање. Ту одлику има Алфа универзитет, препознатљив под називом Универзитет „Браћа Карић“. Основан је 1993. године као први приватни Универзитет у нашој земљи. Дуго постојање је осигурано квалитетним професорским кадрам, објективним оцењивањем студената, студијским програмима прилагођених тржишту, администрацијом у служби студената, квалитетном праксом наших студената, успешном међународном сарадњом нашег Универзитета, адекватним условима – савремено опремљеним кабинетима и учионицама, на више од 2000 квадратних метара.

Правно утемељење

Дозвола за рад Универзитета према прописима важећим на дан оснивања Универзитета као и реализација проце-

са акредитације студијских програма према законским прописима Републике Србије, основа су законитог пословања нашег Универзитета.

Универзитет остварује успешну међународну сарадњу; Наши наставни планови и програми усаглашени су са програмима сродних универзитета у иностранству. Зато су и дипломе Алфа универзитета признате у земљама Европе и света.

Ниво

Више од двадесет акредитованих студијских програма на свим нивоима студија (основне студије, мастер и докторске студије), више од 20.000 студената који су своје академско звање стекли на неком од факултета Алфа Универзитета, и скоро 200 запослених, гаранција су вашег избора жељеног факултета. Из године у годину, наш Универзитет се труди, да поред постојећих акредитованих студијских програма, прошири своје капацитете увође-

њем нових и тржишно оправданих програма, који ће подарити нашем друштву компетентне стручњаке на разноврсним пољима. Најављујемо и оснивање Факултета за туризам и хотелијерство.

Отвореност и мобилност

Студијски програми на факултетима у оквиру Алфа универзитета представљају одговор на потребе привреде и савременог друштва. Ново време, глобализација пословања, техничко-технолошке промене и друге савремене тенденције захтевају флексибилне наставне планове и програме, засноване на новим методама рада, индивидуалног и тимског учења.

Мултимедијалан приступ настави, неограничен приступ интернету, менторски рад, стручна пракса, уџбеници наших наставника и међународна литература универзитетске библиотеке, сигуран су пут ка остварењу ваших жеља да после завршетка студија уђете у свет успешних.

Сигурност

Потврда успешног рада Алфа универзитета јесте професионална каријера наших дипломаца, магистара и доктораната на коју смо веома поносни. Наши студенти заузимају руководећа места у бројним домаћим и међународним предузећима и институцијама.

Будућим студентима обећавамо да ће се са знањем стеченим код нас остварити успешну професионалну каријеру.

Нас најбоље описују речи познатог руског писца Л.Н.Толстоја: „Није знање знање знати, већ је знање знање дати“.

Знање је имање и пут ка успешности!

Контакт у Смедереву:

Краља Петра 1. Занатски дом
11300 Смедерево
Тел. 063 111 44 88
mail: smederevo@alfa.edu.rs

SWISSMEDICA – за будуће маме

Да би задовољили потребе жена, у приватној гинеколошкој ординацији SWISSMEDICA константно пратимо медицинске трендове.

Једна од технолошких новина је Hysteroscop – апарат за дијагностику и елиминацију полипа, и осталих патолошких промена у шупљини материце које доводе до стерилитета код жена.

Најновије студије су показале да је у циљу лечења брачног стерилитета најважније најпре урадити хистероскопски преглед шупљине материце. Показало се да после такве интервенције долази до зачећа много брже него када такве интервенције нисмо урадили, а то и у случајевима када не постоји нека релевантна промена слузокоже материце.

Најновији протоколи за лечење стерилитета на првом месту стављају интервенцију – HYSTEROSKOPIJU.

HYSTEROSKOP је апарат који нам атрауматски, што значи без икаквог повређивања ткива грлића и унутрашњег зида матери-

це, омогућава да уђемо у шупљину материце. Уз стално испирање стерилним раствором, хладним светлом (оптиком), можемо да направимо инспекцију, поставимо дијагнозу и додатним инструментима кроз исти апарат уклонимо евентуалне промене на зиду материце, типа полипа, миома који расту према шупљини материце, све врсте прираслица уколико постоје. Осим тога, имамо могућност да зауставимо неко обилно крварење или интервенишемо тако да се више таква обилна крварења код жене не могу појавити.

Предност нашег апарата у односу на оне које већ постоје у болницама у Београду је та што је његова димензија само – пет милиметара, те даје могућност да без трауме, такозване дилатације грлића материце, уђемо у шупљину материце кроз канал грлића, што је и те како важно, посебно када се ради о женама које нису рађале а желе да се остваре као мајке и да дођу до жељене трудноће.

SWISSMEDICA

- Office hysteroskopija ► Hysterosonografija (prolaznost jajovoda) ►
- Digitalna video kolposkopija ► 4D ultrazvučni pregledi ►
- Kolor dopler ► Ultrazvuk dojke ► Kompletna laboratorija i sve vrste briseva ►
- Sve vrste intervencija – laser, radiotalasi, termokauter ►
- Poseban popust sistematskog pregleda za nezaposlene, studente, penzionere, grupe od najmanje 3 pacijentkinje, i za svaki naredni sistematski pregled ►
- Besplatan 4D ultrazvuk u desetoj nedelji trudnoće ►
- Besplatno savetovanje za kontracepciju ► Besplatna laboratorija kod trudnica jednom mesečno ► Moguće plaćanje karticom i na rate ►

**SVE TO 7 DANA U NEDELJI
OD 00-24h**

Vuka Karadžića 11/1 11300 Smederevo | Dr med. M. Georgijevski | Specijalista ginekolog-akušer-citolog
Tel: 026/ 612 663 Fax: 026/ 645 600 | Mob: 062/ 578 012 | E-mail: swissmedica@gmx.ch

*30 година златарске традиције
за вечност Ваших успомена*

Вујосевић
КУЋА ЗЛАТА И САТОВА

Кнез Михајлова 1-3, Смедерево, тел. 026/613-902
www.vujosevic.rs

Стендал ЦРВЕНО И ЦРНО

Жилијен Сорел, син дрводеље, лицемерни сиромашак, романтик који чезне за високим и недостижним идеалима, сањар. У својој жудњи за богатством и моћи, не преза ни пред чиме. Ни савети пријатеља свештеника за њега немају значаја: **„Ако мислите да се удварате људима који држе власт, изгубљени сте сигурно заувек. Моћи ћете се додуше обогатити, али ћете нашкодити сиротанима, ласкати среском начелнику, председнику, угледном човеку, и служити његовим прохтевима; реч је о томе да ли тражимо богатство на овом или оном свету, средине нема.”**

Жилијенова љубавна прича, сурова је борба између срца и разума. Шта изабрати? Своје амбиције? Моралну величину? Недокучиву срећу? Немогућу љубав?

„Ако буде видела колико је обожава, изгубићу је. И пре него што је пустио њене руке, опет му се сасвим поврати достојанство које приличи мушкарцу.”

Гушење сопствених снова, умирање у сопственим илузијама. Бунтован дух.

„Први пут у животу занела га је моћ лепоте. (...) Жена много лепша и многу узвишенијег духа од свих оних што их је могао видети у провинцији. Волеће је страшно и биће вољен. Ако се за који тренутак одвоји од ње, биће то ради тога да се прослави и заслужи да га она још више воли.”

Немилосрдни принципи. Лудило. Злочин из страсти. Жртвовање живота да би се сачувао образ.

„Да ли сам много волео? Ах!”

Кажу да је срце непогрешиво. Да ли је?

ЕЗОПОВЕ БАСНЕ

Свака басна мала је драма. Или комедија. У њима, све што се догоди, друго значи. Алегорија. Езоп их створи у 6. веку пре наше ере, а оне осташе популарне и данас.

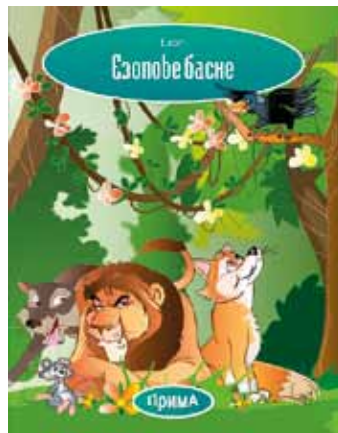
Учесници су животиње, људских особина. Исмевање људских мана, у баснама је врло вешта игра. Лисица је увек лукава и препредена, зец је плашљив, крволочан је вук, а магарац је, наравно, глуп и тврдоглав.

Ловац тражио трагове некога лава. Кад упита дрвосечу да ли је видео трагове лава и где лежи, дрвосеча му одговори: „Баш ћу ти показати и самога лава”. Овај на то пребледи од страха и цвокоћући зубима рече: „Трагове само тражим, а не самога лава.”

Наравоученије: Басна показује срчане и кукавице. Храбре само на речима, а не и на делима.

„Волови вукли кола. Будући да су точкови шкрипали, окрену се волови и овако им кажу: „Што ви, пријатељи, толико вичете кад ми носимо читав терет.”

Наравоученије: Тако се и неки људи претварају да се муче, премда стварно други подносе сав терет.

„Арапин натовари камилу и упита је да ли би радије изабрала да се пење или да силази. Камила одговори: „Само без околишања. Да није можда раван пут закрчен?”

Наравоученије: Басна згодна за људе који одвајају од правог пута оне који се њега држе.

„Сваки човек носи две вреће. Једну спреда, другу позади, а обе су пуне мана. Она спреда, пуна је туђих, а она позади, властитих. Зато људи своје мане не виде, а туђе посве тачно опајају.”

Ако нисте пронашли себе ни у једној басни коју сте у животу чули и прочитали, и нисте ни једну своју ману увидели, онда сте свакако као пчела марљиви и вредни, брзи као зец, попут лава снажни, као јагње умилјати.

Наравоученије: Па, онда, благо вама...

Артур Џанов ПРИМАЛНИ КРИК

У психијатрији, терапију „Прималног крика”, називају „Библијом”. Сама терапија ослобађа огромне количине сакупљеног бола скривеног у човеку. Термин „примални крик” означава истинит, сабластан крик пацијената у току терапије, свесно уроњених у најдубље болне осећаје свог живота. Крик који пара њихову свест, и кроз прималне сцене их лечи.

„Без обзира на то какав је положај човек стекао у животу, без обзира на то колико је трезвена или зрела његова одбрана, када се мало загребе, испод површине се налази повређено дете.”

Човек данашњице је човек болестан од неурозе. Болести осећања.

„Неуроза значи да неко постаје оно што није да би добио оно што не постоји. Кад би љубав постојала, дете би било оно што јесте; јер љубав је дозволити некоме да буде оно што он или она јесте.”

Јер, нормалан човек није љубоморан, задовољан је оним што јесте, не завиди другима, не жели оно што други желе, нити тражи оно што други имају. Он не живи кроз туђе успехе, нити гуши туђе знакове среће и живота.

„Нормалан човек је осећајан у правом смислу те речи. Нормалан човек оперише са мора уместо са треба. Чинити оно што треба значи не функционисати на основу својих потреба. Нормалан човек ради оно што мора да се уради, јер ради у оквирима реалности.”

Др Џанов, упознавајући нас са прималном терапијом, омогућава нам да лакше схватимо природу напетости, неурозе, неадекватности, нервозе, одбрамбених механизма и болести зависности.

„Бити оно што јеси – елиминисе напетост. Бити оно што јеси, значи бити цео – да су тело и дух повезани.”

Ми смо само светлости и сенке себе самих...

Прејоручује: Сања Ж. Недељковић

„Смедеревски боем“ усмереног образовања

Рођен је 1964. године у Смедереву, у кући деде Владе и баке Наталије, у истој оној у којој су рођене његова сестра и мама. Припада генерацији „усмереног образовања“ због чега уместо одговора на питање за шта се школовао радије пита – зашто се школовао? Јер, вели, после десет година усмереног образовања, две године је провео у економској школи, одсек туризам и угоститељство, и стекао диплому на којој пише конобар-техничар! Ни дан-данас не зна чему оно – техничар? Неколико година је радио и живео у Београду, али као најбољи посао памти свирке са групом Смедеревски Боеми. Са њима је свирао последњих година проведених у Смедереву. Било је, сећа се, лепо видети да још има људи који воле староградску музику, а мерило те љубави био је бакшиш који су добијали. Божидар Боба Шаренац, за пријатеље Шале, сада живи у Америци.

Отишао сам у Америку 1991. године

У Смедереву сам оставио све које сам волео и које волим и данас, наравно, и све што сам волео. Али, у реду, одлазим у сунчану Калифорнију! Плаже, океан, земља просперитета и демократије. Бар се тако о овој земљи мисли и говори. Отишао сам у Америку само са једном амбицијом – да одем из Смедерева. То је амбиција коју је већина младих људи тада имала, бар су тако говорили... Прво разочарање биле су калифорнијске плаже у околини града у којем живим. То место на океану у про-

секу осам месеци у години живи у облацима и у магли. Али, нема везе, мени више смета што не могу лета да проводим на Јадранском мору, него клима калифорнијских плажа. Наравно, то није тако у целој Калифорнији, на југу је лепше.

Ни када би се ова прича протегла...

... на наредних педесетак бројева, не бих могао да одговорим на питање које сам успомене понео у Америку. Бринем се, изоставићу неку, неког пријатеља, другарицу, девојку... После ће ми бити криво. Можда могу понешто да набројим... Понео сам са собом љубав својих родитеља, сестре Маје, Радета, Милице и Киће, Дулета, мојих пријатеља... Имена пријатеља намерно изостављам јер не желим да неког не споменем. Понео сам време проведено у музици, одбојку којом ме је заразио мој ујак Душан, понео сам осећај свежине кад лети одемо први пут на Југово... Понео сам мирис Дунава и, дефинитивно, понео уверење да ћу све то опет да видим за пар година, кад дођем у посету. А онда су се две године растегле у двадесет две...

Понео сам са собом мирис позорнице у сали „Светлост“ на пробама представе „Мандрагола“, и сећање на генијалне идеје и импровизације од мене старијих глумаца – Бода, Јоца, Сава, Рока, Неце... Понео сам и посебно драгу успомену на начин на који ме је сусрет са једним бркатим, великим делијом, увек насмејао када налетимо један на другог на неком ћошку у Сме-

„Смедеревски боем“ усмереног образовања:
Божидар Боба Шаренац

дереву, и када он каже „Де си, Божидаре, сунце ти твоје...!“ Тај велики, бркати човек је био Бранко Чубриловић Чуби. Мно-го сам га волео. А и како да га не волиш? Уметник, бокс је звао племенитом вештином а пливање агресивним спортом, волео је позориште а у ствари је – кувар! Да ли такви људи више постоје?

Живим у граду Сан Хозе, у срцу Силиконске долине...

... у родном граду отприлике свега што нам омогућава да уживамо (или не уживамо) употребу компјутера. Овде су почели Била Гејтс и Стива Џобс. Само, ја немам неку посебну корист или привилегију што живим у граду где је све то започело. Радим ноћу у компанији која се зове R.W.Garcia, а дању идем у школу (college) студирам ИТ. Закаснио сам пар декада, али боље икад него никад...

Живим са супругом, највећим поборником правилног изговара насег презимена. Исправља свакога, од медицинске сестре до полицајца, кад кажу СаренаК – обавезно их учи да се правилно каже – ШшшаренаЦ, и сином Логаном, који је имао прилику да види Смедерево 2011. године када је био код баке и деде у посети. Ноћу посао, дању школа, а хоби... Неколико година сам по баровима са бендом свирао R'n'R, после тога свирао сам акустику, фламенко, са пријатељем, углавном по ресторанима, а била је и понека свадба, прославе фирме... Данас радим пуно. Нисам, додуше, пипнуо гитару у последње две године, не због тога што сам заузет него због тоталног недостатка жеље, воље и инспирације да свирам. Волео бих да се то промени јер сам се претворио у машину: посао-школа-учиспавај, па опет исто...

Сан Хозе у срцу Силиконске долине

Као живот на Земљи и некој другој планети...

... тако се разликује живот у Смедереву и овде. Нешто је боље, нешто лошије, али једноставно, разликују се по свему. Да могу, пуно тога бих из Смедерева донео, али Амери то овде не би разумели. А од неких ствари овде у Смедереву би, наравно, одлепили. Хммм... Донео бих у Смедерево десет базена! Шта би фалило Смедереву да има више од једног базена?

Пре пар година мама и тата су ми дошли у посету и некако донели шпорет „смедеревац“. То ме често подсети на на мој родни град... Наравно, ово је мала шала. На жалост, у граду у којем живим не постоји баш ништа што би ме подсетило на моје Смедерево.

Тако живим сада, а будућност? Скорашња или даља? Овде се живи – данас!

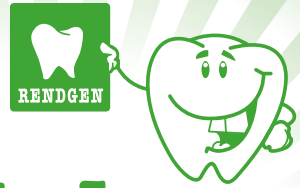
Деца и девојчице
ако желите да играте тенис као
Ана • Јелена • Виктор • Јанко • Новак
пријавите се у школу тениса GEM

„Veliki i mali!“
Mali teniser
Nikola iz
škole tenisa GEM
u društvu Novaka.

ŠKOLA TENISA
+381 63 80 25 275
+381 69 154 08 01

Teniski klub
GEM
Smederevo

Dental orto

**CENTAR ZA
SNIMANJE ZUBA**

RADNO VREME:
9-17h
Subotom 10-14h

T.C. VELUR, lokal 34. Smederevo
Tel: 026 | 672 • 505; 065 | 26 • 72 505
e-mail: dentalruzic@gmail.com

Др Декси

Где ста навалили?

Па, добро, где сте навалили са тим учењем када школска година тек што је почела... Нико се не смеје, шта је то? Да вам нису забранили у шко...

Јао...! Па сада сам се сетио. Ви сте прваци, је л' да? А прваци се смеју. Е, сада ћемо то да променимо. Молим један експресан осмех јер је сасвим нормално да прваци немају зубе.

Ни један првак не треба да се стиди зато што је креза. Па шта. И ја сам био креза. Видите, природа је тако уредила да се ти први зуби, који се зову млечни, промене. Због тога они испадају и уместо њих израсту нови, чврсти и јаки зуби. Нормално је и да баке и деке немају све зубе. Временом, зуби се од грицања, жвакања и причања... добро, не од причања али од жвакања и грицања размрдају и потроше па испадну, па више нема времена да израсту нову. Али када дете више није првак, а није ни бака или дека јер је дете, е тада није нормално да нема зубе. То сам објаснио једном Славу и овај сам му рецепт дао.

Јој, докторе, шта да радим – жали ми се један Славо –
зуби ми се страшно кваре,
па ме зову и - крезавко!
Четкицу у руке, момче!
Рибај горе, трљај доле...
Пери зубе сваког дана –
ем су здрави, ем не боле!
Хајдемо сада један леп осмех!
Таааако...!

Школа служи да се смејемо и да нам у њој буде лепо, јер ће се свашта лепо дешавати. Научићете много тога што ни-

сте знали, пронаћи ћете нове другаре, заљубићете се... Него, када смо код другара, ево нечега што је добро да сви знамо.

Некада за некога мислимо да нам је другар, прави другар, а онда испадне да баш и није. Нема га када нам је његова помоћ потребна, или некоме ода нашу тајну, или, једноставно, почне радије да се игра са неким другим. А опет, некада за некога мислимо да нам никада не може бити другар, а оно испадне да може. Увек је ту када нам је нечајија помоћ потребна, наше тајне чува тако да му их ни клештима не можеш ишчупати, и много воли да се играмо. Није лако стећи правога друга, јер га није лако препознати. Треба ту много труда. Зато сам смислио овај рецепт.

Он је ту баш кад ти треба
да помогне, да прискочи,
Увек можеш мирне душе
да га погледаш у очи!
Добар је и увек искрен,
па ти просто буде драго!
Кад обрнеш, и окренеш
добар друг је – право благо!

Као што није лако препознати доброг другара, није лако ни бити добар другар.

Уместо једне, добар другар увек има две бриге – своју, и бригу свог најбољег другара.

Уместо једне, добар другар увек има две тајне – своју, и тајну коју му је другар поверио.

Али, добар другар увек има целу чоколаду. Када своју подели са најбољим другаром остане му пола, али онда најбољи другар подели своју са њим, па две половине опет дају целу чоколаду. Некоме се

otvoreno

Dr
Dexy

деси да му досади да буде најбољи другар, умори се или му само тако дође, па би да одустане. То није добро. Другарство треба чувати. Зато, ако вам се догоди да и ви тако нешто пожелите, одмах узмите овај рецепт.

Није лако другар бити,
помагати у невољи,
али кад год то учиниш –
тад си човек мало бољи!
Није лако, ал' је лепо!
Буди део те дивоте!
Прави другар злата вреди!
Направљен је од доброте!

Е, а знате ли зашто је још лепо да се иде и школу? Па, зато што ћете увек имати велико друштво на рођендану, а када је друштво велико и провод је велики.

Међутим, понекад се деси да некој деци нико не слави рођендан.

Испада да се нико не радује што постоје. И то је тужно, а најтужнија су баш та деца. И када им не славе један, па још један, па још-још један, она помисле да и не постоје чим немају рођендан и чим се нико не радује.

Да одмах нешто рашчистимо – свако има рођендан! Чим је рођен то значи да постоји и тачан дан, и тачан сат, па и минут када је рођен. Само треба да се запамти.

Значи, то смо решили.

Рођендани служе да се радујемо што се неко родио, па их зато и славио, то је, надам се, јасно. Због тога добро упамтите: никада не заборављајте рођендане оних које волите. Чак и када се неко уплаши од година па намерно сам заборави на свој рођендан, честитајте му га. Сигурно ће му бити драго да зна да га неко воли.

Оног трена чим је рођен
свој рођендан свако има,
па уз торту и свећице
да га слави с другарима!
Датуми су само бројке,
служе да се њима броји.
Зато, немој да се бринеш –
ко је рођен – он постоји!

А сада да вам причам... Ууу, колико је ово сати? Немам време. Извинте, али немам времена. Идем код зубара... Ма, да играмо стони тенис. Журим. Ђао!

Ваши доктор Декси

Верујмо у своју децу

Сарадња са васпитачем и учитељем је веома важна за израђење најпредовања ваше деце. Утицај на деце треба да буде јединствен од сарадње родитеља и васпитача и да буде усмерен на налажење најједноставније решења са поштовањем и уважавањем једних према другима, а са поштовањем поштовањем деце и њихове личности.

Пише: Слободанка Радовановић

Партнерским односом ће се постићи обострана, тачније – тространа одговорност како за понашање, тако и за подстицање напредовања детета. Родитељ би требало да буде упућен у план васпитача, односно учитеља, и по могућству да креира бар део плана у односу на потребе и интересовања свог детета и друге деце, и тако ће заједно стварати позитивну климу васпитавајући дете с љубављу за живот.

Облици сарадње

У вртићима и школама се најчешће одржавају родитељски састанци фронталног типа. Данашњи васпитачи промовишу радионице као облик заједничког рада и игре деце и родитеља. Како техника напредује, како се деца информишу и мимо нас, те смо и ми одрасли у обавези да их пратимо, да сарађујемо са децом, да разговарамо и усмеравамо их јер ово су неки други клинци, захтевнији, слободнији, радозналији... То значи да је неминовно да се и ми одрасли мењам, да проналазимо различите облике сарадње са децом прилагођавајући се времену садашњем, а припремајући се за време будуће, ново време и наше и деце.

Дете пред компјутером

Електронска писменост деце често надмашује родитеља чак и у предшколском добу. Неће нас изненадити да уместо писане поруке на папирићу дете остави поруку мами на компјутеру. Ми их на то наводимо стављајући слике деце и разне поруке на друштвеним мре-

жама. Питам се, а волела бих да нисам у праву – чему деце слике на друштвеној мрежи? Које ми то показујемо и нудимо своје дете? Кога то, осим родбине, интересује? Да ли се плашимо злоупотребе?

Волела бих да свако од родитеља да себи одговор!

О овим и сличним питањима и дилемама поразговарајте са васпитачем и учитељем, користите вам!

Зашто треба сарађивати са васпитачем и учитељем?

Питање васпитавања вашег детета је првенствено ваш интерес, односно дететов па потом интерес вртића и школе. Родитељ мора да буде заинтересован како и на који начин дете доживљава боравак у друштву вршњака и других одраслих особа. Колико је радости и љубави у таквој средини? Колико дете има поверења у своје окружење? Колико и како дете шири своје задовољство? Како проналази садржаје да се радује? Како и чиме јача своју вољу? Да ли има поверење у старије и вршњаке и како је изградило то поверење? Све ово смо ми одрасли у обавези да обезбедимо деци припремајући их за живот и васпитавајући их с љубављу.

Васпитачи и учитељи умеју да моделују свој начин рада како према групи деце тако и према сваком појединцу и зато треба тесно да сарађују са васпитачима подстицајући дететово интересовање и пажњу, и дајући му сигурност у његовим корацима у живот.

Одговорност

Одговорни смо како ће дете да се снађе и прилагоди у процесу сазнавања. Дете је нежна биљка којој је потребна пажња, негововање, старање, брига, стрпљење, упорност и изнад свега љубав да одрасте у човека, да му кораци буду сигурни!

Верујмо у своју децу!

Dr Ljiljana Đorđević, specijalista kliničke biohemije i transfuziologije
i Marija Pavlović, diplomirani biohemičar (levo)

POLIKLINIKA ĐORĐEVIĆ

Dr med. Ljiljana Đorđević

specijalista transfuziologije i kliničke biohemije

LABORATORIJA

- Internista - Ginekolog - Ultrazvuk - Urolog

Smederevo, Knez Mihajlova 89a, tel: 026/231-085, 026/617-793
e-mail: poliklinikadj@open.telekom.rs

**МАМА & ТАТА,
ОТИШАО САМ ДА
СЕ ИГРАМ...МОЖЕТЕ ДА
МЕ КОНТАКТИРАТЕ НА
FACEBOOK, TWITTER ИЛИ
МИ ПОШАЉИТЕ SMS!
БАО!**

Слободан Срђић

Шаргарепа је лепа: рецепти за јачање вида и обнављање организма

Посијоји веровање да човек, када најуни година колики број цијела носи, њреба да њочне да носи наочари.

Пише: Верица Алексић

Истина или тек духовита подударност, међутим многим се људима правилно потврдило. Или су им руке **окраћале** па све чешће оно што читају морају да удаље не би боље, каткад и уопште, разазнали написано, или им, пак удаљеније слике постану замућене те са првим сумраком теже разазнају ликове. Време је за наочари.

Наравно, о квалитету вида се не може тек тако, упрошћено говорити. Многи су разлози због којих слаби. Међутим, постоје начини, доказани и искуствено и у народној медицини провереној и потврђеној и од стране званичне медицине, којима сами себи можемо помоћи да што дуже сачувамо добар вид. Неки од њих имају двојструки ефекат. Осим што јачају вид утичу и на обнављање организма.

Потребно је само променити неке навике и у јеловник унети одређене намирнице.

Ови вам рецепти могу помоћи. Ако и не помогну, или бар ако не приметите неко побољшање у решавању проблема, да шкоде не могу. У сваком случају, свакодневни

јеловник ће вам бити богатији и разноврснији, што је, ипак, нешто.

Сок од шаргарепе са сладоледом: За децу која не воле шаргарепу, а воле сладолед, ево компромиса: у сок од шаргарепе који сте сами спремили додајте сладолед и помешајте све у блендеру или миксеру. Разлијте у лепе чаше и расхладите пре служења. Ако су се и двоумила око шаргарепе, деца сладоледу неће моћи да одоле.

Салата од свеже шаргарепе: За четири порције (свака има по 140 kcal) потребно вам је: 500 грама шаргарепе, пола лимуна, сок од 1 поморанже, 1 јеловна кашика меда, 50 грама уситњених препечених лешника и прстохват соли. Шаргарепу очистите, крупније нарендajte и зачините лимуновим соком који сте помешали са соком наранџе и медом. Додајте лешник и посолите. И пријатно вам било. Не заборавите да настругану шаргарепу одмах попрскате лимуном како не би изгубила боју и корисна својства.

Салата од шаргарепе, јабука и зелене салате: За четири особе вам је по-

требно: 2 јеловне кашике слатког сира разређеног млеком, 2 јеловне кашике биљног уља, боље је ако је маслиново или бар нерафинисано, 1 јеловна кашика ситно нарезане и измешане мирођије и нане, 1 јеловна кашика сецканих ораха, 4 већа листа зелене салате, 4 шаргарепе средње величине, 4 јабуке средње величине, најбоље је да су оне наикиселе, и лист целера. Прво ћете направити сос од сира: сир пропасирајте и умутите са мало млека, додајте му уље, мирођију, нану и орахе. Листове салате добро оперите и осушите, очистите јабуке, листовима целера одстраните стабљике. На тањир у коме ће се салата служити распоредите листове зелене салате као подлогу, додајте нарендану шаргарепу и јабуке, одозго ставите листове целера и све прелијте сосом од сира. Ова салата је одлична и као предјело.

Коктел Златна пена: Ово је необично леп, укусан и користан напитака за реконвалесценте, децу и све који желе да сачувају здравље и вид. За две порције вам треба: 1 чаша сока од шаргарепе, 1/2 чаше сока ананаса, исто толико фрапеа од Банане (банана умућена у блендеру). Све ове састојке добро промешајте. Овај коктел се сервира сасвим свеже спремљен, са коцкицама леда и сламчицом. Ако желите, у воду за коцкице леда можете пре замрзавања додати листиће нане или зрна кори-

јандра, што изгледа врло декоративно, а соку ће, када се истопе, додати и нови укус.

Пудинг од шаргарепе: За две особе вам треба: 150 грама шаргарепе, 2 јеловне кашике биљног уља, 30 грама павлаке, 50 грама млека, 50 грама слатког сира, 1 јаје, пшеничне мекиње, комад путера и мед или жути шећер по укусу. Шаргарепу наредајте и прелијте са 2 литра хладне воде, оставите да се намаче током 3-4 сата, сваког сата мењајући воду, а онда је процедите кроз газу, прелијте млеком и динстајте на уљу. За то време улупајте беланце, умешајте у њега сир и потом додајте жуманце. Када је шаргарепа динстана умешајте у њу смесу јајета и сира. По жељи додајте мед или жути шећер, све добро умесите и ставите на плех подмазан путером и посут мекињама. Запечите у рерни, а кад је готово сервирајте са павлаком.

Следећа јела су изванредно добра за попуњавање резерви витамина групе В, С и Е. Ако о храни не волите тако да размишљате, следеће рецепте искористите да уживате у неким новим јелима, а витамини ће већ наћи своје место.

Кромпир салата са јабукама: У многим светским кухињама спој кромпира и јабука у истом јелу зове се „земља и небо“. За четири порције вам је потребно: 250 грама кромпира, 250 грама јабука, 200 грама целера, 1 кашика лимуновог сока, со и би-

бер по укусу и 4 кашике мајонеза. Кромпир оперите и скувати у љусци, потом очистите и охладите, а онда га нарежите на штапиће. Целер оперите, танко ољуштите и ситно наредајте. Јабукe очистите од семенки (не бацајте их већ их поједите јер су препуно јода!) и нарежите исто као кромпир, а одмах затим попрскајте лимуновим соком и да не би потамнеле али и да их зачините. Све то помешајте, посолите, побиберите, зачините мајонезом, и – пријатно.

Салата од поморанџе са луком: Ова префињена салата изванредна је за јачање вида и укупног имунитета. За четири порције треба вам: 2 веће или 4 мање поморанџе, 2 мала црна лука (најбоље је да то буде љутика, црвени лук), и пола шоље мајонеза. Очишћене поморанџе нарежите на колутове, а онда, ако су кришке велике, и сваки колут на пола. Лук очистите и прелијте кључалом водом, оставите неколико минута па осушите и нарежите на танке прстенове. На стаклене тањире поређајте кришке поморанџе, посипте их луком, око њих направите круг од мајонеза и једите тако што ћете истовремено захватити и лук, и поморанџу и мајонез. Можда вам ова комбинација изгледа неспојива, али пробајте, пријатно ћете се изненадити.

Пасуљ са купусом: За четири порције ове салате треба вам: 1 главица купуса, 1 шоља мрког пасуља, 2-3 мање главице цр-

ног или црвеног лука (љутике), 2-3 шаргарепе, лист першуна и целера, и со по укусу. Пасуљ скувајте у сланој кључалој води али пазите да се не распадне, оседите и воду баците. Купус оперите (што обично не чинимо), нарежите као и уобичајено за салату, прелијте јако кључалом водом – али не кувајте него га оставите у води док се потпуно не охлади. Затим га оцедите и помешајте са охлађеним пасуљем, сецканим луком, ренданом шаргарепом, сецканим листом першуна и целера, и посолите по укусу.

Намаз од сира са паприком: За овај укусни намаз треба вам 200 грама немасног сира, 1 свежа црвена паприка, мало свеж листа першуна и других зелених зачинских трава (целер, мајчина душица...), и со по укусу. Паприку исецајте сасвим ситно или уситните у блендеру, додајте сир, зелене траве и со, и све добро умутите. Овај намаз можете мазати на хлеб или сервирати уз тост и посно месо са роштиља.

Напомена – упозорење: Пре него што почнете са коришћењем било ког биолошког стимуланса, разговарајте са својим лекаром или педијатром и затражите савет од њега. Самолечење, без лекарске контроле, може нашкодити вашем здрављу!

SUBTIL KERATIN

Nova formula kapilarne regeneracije! Proizvodi stvoreni da obnove i rekonstruišu oštećene delove dlake što će nam pomoći da otkrijemo prvobitnu lepotu naše kose.

Lepa i negovana kosa je moto svake savremene žene

DUXELLE boje

za kosu 60ml

Zahvaljujući svojoj formuli sa Aloja Verom, Duxelle boja pojačava brilijantnost vaše kose. Boja je bogatija, dugotrajnija i sjajnija!

SUBTIL MASKE U BOJI - 150ml

Neguju i boje kosu za samo 5 min.

*Bez silikona *Bez parabena *UV zaštita

SUBTIL GLOSS

Šamponi za održavanje boje - 250ml

Postoje u 6 nijansi:

*platinna *crvena *bakarna
*braon *zlatna *ljubičasta

FORCE

Tretman protiv opadanja kose

Šampon protiv opadanja
Hranjivi dodatak
Serum protiv opadanja

PROIZVODI ZA NEGU KOSE

subtil
care

REPAIR

Proizvodi za intenzivno obnavljanje kose:

Šampon za intenzivno obnavljanje
Maska za intenzivno obnavljanje
Cimet za intenzivno obnavljanje
Intenzivni eliksir - višenamenski

EQUILIBRIUM

Proizvodi za masni koren i suve krajeve kose:

Bivalentni šampon

RESPECT

Proizvodi za normalnu kosu:

Šampon za normalnu kosu
Sredstvo u dve faze
Dnevna krema

VOLUME

Proizvodi za volumen kose:

Šampon za volumen kose
Sprej za volumen

SPECIFIC

Proizvodi protiv peruti:

Šampon protiv peruti

COLOR

Proizvodi za zaštitu farbane kose:

Šampon za zaštitu farbane kose
Šampon za neutralisanje žutih nijan
Maska za zaštitu farbane kose
Dvofazno sredstvo za zaštitu farbane kose

STYLING

SUBTIL Lumier - 200ml

*250ml Pena za volumen
*250ml Sprej mokri lak
*250ml Precizni sprej

SUBTIL LAK - 250ml

* normalna fiksacija

DUCASTEL

*200ml Pena za kosu (2: 4.)
*200ml Sprej modelar (2: 4.)
*150ml Gel efekat mokre kose

SPREJ LAK

- 300ml
jaka fiksacija

BPM

* 50ml Gumeni mat razbarušenost
* 75ml Guma za oblikovanje
* 100ml Gel vlažan izgled
* 75ml Nemasnai vosak
* 100ml Gel jaka fiksacija
* 75ml Vlaknasta guma

*200ml Sprej jaka fiksacija

*45 ml Gel za peglanje

*30ml Kristalne kapi
za suve krajeve

"JOKA LUX" DOO

Veleprodaja Petrijevska 10
Smederevo, 026/641 080

Maloprodaja "EVA" Knez Mihajlova 48
Smederevo, 026/618 861

Стевин рецепт како да се пије ВИНО

Ч еко сам те, синовац, знао сам да ћеш да дођеш. А и ти си знао да се ја у ову гужву не мешам. Шта ћу тамо! Моје вино имам, а Искрине мекике више нема, пре сам само због њи одлазио. Седи да попијемо, да видиш како вино имам... Ја сам од мог деде научио да вино буче а ракија скаче. То зато што кад пијеш вино, оно те тера да запева, осим ако немаш неку муку, а ракија тера да се бијеш. Оно, све тера кад се претера, ал ту није криво пиће него човек. Ја сам поред деде заволео вино. Он за пиво није марио, можда и зато што га није правио, ал тако је било па сам и ја тако заволео. Попијем га ја понекад, их, човек свашта пије, ал ми није... И на телевизор са пиво претерали, кажу које га не пије није за ништа... Па, не мери се, ваљда, човек тако што гледаш шта пије и колко пије...? Деда је пио, ал се никад није напио и то сам много волео код њега. Говорио је да је пијанство тренинг за лудило*. Био је сељак, ал је пио ко господин, а видео сам многу господу која су пила ко... Ма, стока уме да престане... Кад пијеш, шта год, а посебно вино, треба да имаш меру. То је основно. Ја сам навико једно – са сваког могу да једем, ал не могу са сваког да пијем. Ту бирам друштво. Чим ми је неко антипатичан и сумњив и кад је трезан, ко зна какав је кад је пијан. Ја зато пијем само кад сам с добрим људима... И не мешам пића. Са које почнем, са то и завршавам. Ако је ракија – онда ракија, ал са њу прекидам чим окусим леба, ракија ми се са леба не слаже. Зато пре бирам вино. У њега, кажу, живе добри духови. Е, ал треба да се зна да су они увек на врх а не на дно чаше. Зато не журим, пијем полако, развличим задовољство... И бирам проверено вино. Од грожђа. Знаш ти да ракију, на пример, можеш, да направиш и од обичне пиљевине. Мети је у воду, сипај шећер, пусти да проври, испеци, и ето ти ракија. После мало метеш суве шљиве да је офарба и зами-

рише, па ко права. Ал није. Тако и вино данас може да се направи од чега оћеш, не мора да буде грожђе. Ал то онда није вино, иако се тако зове. Бирај само проверена вина од грожђа. Ко ово... И не ваља да га сурдукнеш у себе. Вино се пије у мали гутљаји. Скрнеш, мало га задржиш у уста да се напуне са сласт, па кад више нема де, онда прогута. Тако ти лепота вина остане у устима да је осећаш, па не мораш сваки час за чашу да се ваташ. Остави место и да се с добрим људима поразговараш. Твоја мера код пијења је најглавнија. Ако заборавиш колка је, може вино да ти огади... Има људи који не умеју да се ограниче. Таки постају пијандуре. После кажу – вино је криво. Ако човек не уме да пије вино, онда ће вино да попије човека. Је л треба да се напијеш да покажеш како си храбар? Па покажи то тако што ће да те слушају и глава и ноге. Ако баш пређеш границу, немој да настављаш него стани! Стани, исцеди лимун и попиј! Немој да побеђујеш вино него себе самог... Е, сад, има кад се услади, ал за то ја имам ово. Мезе. А вино иде и са слано и са слатко. Можеш и воће да мезетиш, крушку, јабуку, диња је специјалитет ако ниси пробо. И онда полако – залогити, па гутљити. Нема да се наливаш. Ја чим осетим да мене језик почиње не слуша, одма стајем. Кад га пустим, после ноге иду кући без мене... Да пије може свако, ал да пије и ужива може само трезан човек. Пијан јок... Запамтио сам једну рецитацију, неки паметан песник је казо за пиће: „Ово није вода, ни млеко, ни чај, ко неће да пије – пити не терај**!“ Ај, жив ми био и добро долазио.

* Питагора Самоски, старогрчки мислилац и математичар, 6 век пре н.е.

** Расул Газматов, дагестански песник

Један живот у два града

У Смедереву је моја породица, ту су живели и радили моји родитељи, ту ће живети и мој унук. У Београду су моји стручни и интелектуални изазови."

Оно чиме се **др Мила Тодоровић Тирнанић** бави код просечног грађанина може изазвати забуну, или се, у најмању руку, може сматрати необичним. Јер, свакако, мало ко је чуо за нуклеарну медицину. Због тога ће и овај разговор са њом бити необичан. Прво ћемо се упознати са докторкином професијом а потом и са њом.

Нуклеарна медицина

Нуклеарна медицина представља мултидисциплинарну и високотехнолошку област медицине која се бави дијагностичком, терапијском и истраживачком применом отворених извора јонизујућег зрачења, радионуклида, где се радио односи на радиоактивност, односно нестабилност језгра атома, а нуклид на нуклеус, односно језгро атома.

Улога нуклеарне медицине је да што раније, пре других метода, дијагностикује поремећај у функционисању органа и система, пре него што, услед дуготрајног поремећаја функционисања, дође и до промена у њиховој морфологији – изгледу.

Промена у морфологији органа и система ће се касније открити помоћу метода које добро приказују изглед органа и система, какве су ултрасонографија или ултразвучна дијагностика, компјутеризована томографија коју пацијенти познају као скенер, и магнетна резонанца.

Практично, ПЕТ дијагностика, како се позитронска емисиона томографија једноставније назива, је најсавременија нукле-

арно-медицинска дијагностика, која може већ на нивоу промена у метаболизму, глукозе, аминокиселина или нуклеинских киселина, да открије присуство малигних ћелија у организму болесника, док још увек нема никаквих морфолошких промена.

Предност овакве дијагностике је и у томе што је доза јонизујућег зрачења коју болесник добије приликом нуклеарно-медицинског прегледа мања од оне присутне приликом прегледа на скенеру. На пример, испитивање функције бубрега нуклеарно-медицинским методама даје мању дозу зрачења у поређењу са интравенском пиеелографијом – радиолошким испитивањем бубрега са контрастом. Стога је страх, који се доводи у везу са нуклеарном медицином, потпуно неоправдан.

Терапија

Нуклеарна медицина осим дијагностичке, има и улогу у терапији. Користи се у лечењу различитих бенигних и малигних оболења.

Када се дијагностичка нуклеарна медицина има у виду, најчешће коришћени радионуклиди су техницијум-99м и флуор-18, који имају релативно кратко време полураспада, време за које се радиоактивност спонтаним радиоактивним распадом сведе на половину почетне вредности. Невезани део радиоактивности у организму болесника се брзо излучује урином и избацује из организма, тако да је доза јонизујућег зрачења коју болесник добије прегледом занемарљива.

Доцент доктор Мила Тодоровић Тирнанић

Што се особља које ради у нуклеарној медицини тиче, оно рукује радиоактивним течностима, апликује их болесницима, у контакту је са свим болесницима свакодневно, тако да су неопходне мере заштите на раду којих се запослени морају придржавати како не би долазило до опасности по здравље. Уз то су неопходни здравствени прегледи свих запослених једном годишње, а личних дозиметара – уређаја који мере изложеност јонизујућем зрачењу особе која их носи, једном месечно.

ПЕТ дијагностика

Наша земља за сада има два уређаја за ПЕТ дијагностику, од којих је један у Клиничком центру Србије, а други у Сремској Каменици. С обзиром на то да Србија има око 7,5 милиона становника, а да је потребан један ПЕТ уређај на милион становника, јасно је да нам недостаје бар још пет да бисмо се приближили нормативу.

Осим ПЕТ уређаја за снимање болесника, неопходна је и инсталација медицинског циклотрона, као саставног дела Националног ПЕТ центра у Клиничком центру Србије. То је мали болнички уређај који заузима простор димензија 1,5 пута 1,5 метара. Служи за производњу ултракраткоживућих радионуклида чије је време полураспада 20 минута, 10 минута и 2 минута, па се не могу ниоткуда транспортовати, већ се морају производити на месту где се користе. Било је планирано је да се се Национални ПЕТ центар заврши до 1997, али за сада је само ПЕТ уређај у функцији, док се на медицински циклотрон још чека.

На Другом балканском конгресу нуклеарне медицине у Београду имала сам четири рада, од којих су три урађена у Клиничком центру у Београду и односе се

У ПЕТ центру Клиничког центра Србије са колеџинцом

на дијагностичку методу неопходну хематолошким болесницима са ниским бројем тромбоцита. Из узорка крви болесника издвајамо само тромбоците, обележавамо их радионуклидом и обележене их враћамо болеснику интравенски, након чега прати мошта се са њима дешава, и откривамо због чега болесник има низак број ових ћелија. Ова метода може пре саме планиране операције да одреди код кога ће оперативни захват имати користи, а код кога би то био промашај.

Четврти рад је из области ПЕТ дијагностике, али метода која се код нас још не ради, јер још увек не добијамо све радионуклиде који се могу користити у ПЕТ дијагностици. Приказала сам моје резултате из Бад Берке у Немачкој, где сам била на тромесечној стипендији Међународне атомске агенције у циљу стицања искуства и практичног савладавања многих аспеката ПЕТ дијагностике.

Београд – Смедерево

Могу рећи да живим у два града – у Смедереву и Београду.

У Смедереву је моја породица, ту су живели и радили моји родитељи, ту ће живети и мој унук. У Београду су моји стручни и интелектуални изазови.

Путовање између Смедерева и Београда данас не представља проблем какав

је био током бомбардовања наше земље, када сам након сирена које су најављивале ваздушну опасност, када се сви склањају у склоништа, кретала од куће ка аутобуској станици у Смедереву и путовала у Београд. Дешавало се да у аутобусу поред возача и мене буде још само један путник. Никад комфорније у аутобусу није било...

Током викенда које сам проводила у родитељској кући у Смедереву, која нема склониште, у време ваздушних напада волела сам да свирам на клавиру, покушавајући да надјачам звук сирена, авијације и разарања, неупоредиво лепшим и пријатнијим звуком изабраних мелодија на клавиру.

Рад на факултету

Осим редовног посла у Клиничком центру Србије, као доцент Медицинског факултета у Београду, имам обавезу и задовољство да радим са студентима, и нашим, и страним у оквиру наставе на енглеском језику, и специјализантама из разних области медицине.

Медицински факултет у Београду обично уписују најквалитетнији млади људи. Чињеница је да су преоптерећени обимним програмом који морају да савладају и да немају много слободног времена, што су унапред могли да знају.

Моја искуства са њима су позитивна.

Имам утисак да су веома интелигентни, знатижељни, снажљиви. Више уважавају када им се на приступачан, атрактиван, илустративан, са праксом повезан начин представи материја, него сувопарно, рутински, понављајући оно што већ пише у књигама. Наравно да то поставља веће захтеве пред наставно особље, али даје нов и виши квалитет односу између студената и наставника.

Неретко се одушевим пажњом, интересовањем, разумевањем и активним учешћем студената током редовне наставе из нуклеарне медицине. Имајући моје лично искуство у виду, верујем да ћемо бити у добрим рукама уколико нам једнога дана треба њихова помоћ.

Тиме се моје активности и обавезе не окончавају.

Пошто сам током тромесечне стипендије проведене у Немачкој 2010. године успоставила добру сарадњу са ментором, професором из Немачке, са којим публикујем заједничке радове, настојим да ту сарадњу наставим. Из тог разлога већ трећу годину учим немачки језик у Институту за стране језике у Београду. То сматрам одмором од редовних обавеза и начином за одржавање интелектуалног тонуса.

Драјан Павловић

RASADNIK PAVLOVIC
www.raspavlovic.com
www.tepihtrava.rs

Proizvodnja i prodaja sadnica četinarâ, lišćara, ukrasnog žbunja, žive ograde, ukrasnog voća i cveća
Izvođenje radova na uređenju zelenih površina, dvorišta, žardinjera
Veliki izbor sadnica četinarâ visine preko 2m

Kolarska bb 026/661-040 063-77-63980

NOVO! TEPIH TRAVA

Video nadzor

ALARMI ZA AUTOMOBILE

Alarmi za objekte

elektroSISTEM
SMEDEREVO

ELEKTRIČNE KAPIJE

Elektro podizači prozora

Vojvode Milenka 34, Smederevo
tel/fax: 026 46 20 121, mob: 064 142 33 07

Човек без вере је празан човек

Од новембра 2011. године званично је најјачи човек на планети. Подигао је 370 килограма. Четири пута просечних мушкарца. Килажа за поношење. А можда и страхопоштовање... Ко не би пријала таква тишина, такав знак признавања? А ми је, поред нас. Сународник. Силом или случајношћу, Раде Савић је сада Смедеревац. Смедеревски зет. Обрео се у нашем граду 2010. године. И ми осећамо захваљујући породженом епосу са млеком у кафићу „Мерлин” у коме бележимо ову причу.

Powerlifting

„Баш у овом кафићу испио сам прво пиће и прву кафу. Рекли су ми људи са којима сам тада седео за столом – ако попијеш овде чашу обичне воде, или кафу, постаћеш Смедеревац. Мени је у том тренутку то било јако смешно и забавно, али на крају се испоставило да се тако и десило. Сада сам овде и радим као обезбеђење у једном ресторану. Ту сам са девојком и осећам се као Смедеревац.”

Тако, кроз смех и помало носталгије, говори Раде Савић, званични европски и светски шампион у Powerliftingu, спортског дисциплини која се убрзано развија и у Србији. И никако не дозвољава да се неко у заблуди помеша бодибилдинг са Powerliftingom. Раде Савић је рекордер Powerliftinga. Обарао је рекорде, туђе и своје, чак седам пута. За то живи. Обезбеђивао је и разне јавне личности, од тога живи, али за ову причу они нису важни па

их нећемо ни спомињати. Недавно је стекао и звање приватног детектива. Намеће се утисак да би свако од нас, ако му икада затреба телохранитељ, радо волео да га види у својој близини. Ако се ствари буду тако одвијале, једнога дана ће са пријатељима направити фирму за обезбеђење где ће спојити пријатељство и страст за спортом. А по занимању је техничар за биологију.

Подигао сам самог себе

Овај двадесетдеветогодишњак од 145 килограма, дневно поједе килограм и по меса. Другачије не би успео да дневно подиже 30 тона гвожђа! А како ли изгледа када се наљути? Да ли, заправо, има некога ко би смео да га наљути?

„Нисам неко ко воли насиље и агресију. Штавише, могу да кажем за себе да сам питома нарави. Сматрам да се сви проблеми и неспоразуми могу решити на фин и

цивилизован начин. Двадесет и две године сам у спорту. То је три четвртине мог живота. Од седме до петнаесте године сам се бавио активно атлетиком. После тога сам тренирао фудбал у фудбалском клубу „Татко” и тек након тога сам се појавио у теретани. Не каже се бадава да је атлетика краљица међу спортовима. Ова дисциплина ми је дала једну одличну подлогу како бих могао даље да наставим да се бавим спортом. Са шеснаест година сам легао на беч клупу и не верујући ни сам подигао 145 килограма. Онолико колико имам сада! То су моји спортски почеци. Бог је у свима нама. Морате веровати у себе да бисте се остварили.”

„Тако говори Раде, свестан шта може да направи његова маса, пута убрзање. Сурова сила... Али питома... Савићима је, изгледа, снага генетски прирођена. О Радетовим прецима, Војини и Милији Савићу, по Маљену и данас кружи легенда да су ударцем шаке обарали – волове.

Три капије до успеха

Раде сада држи и семинар на тему спорта. Каже, обишао је пола Србије и Републику Српску, а планира да и даље шири своју причу и упућује младе људе ка свету спорта. И здравља. Па и витештва. Не мора, каже, свако да буде шампион, довољно је да не подлегне пороцима, кафану и лењости.

„Нека млади виде моје резултате. Као што мени значи њихово присуство на

Фото: Samo Goxu

„Ко не верује у Бога, не верује ни у себе”: Раде Савић

семинарима тако и ја очекујем да их упутим у позитивном правцу. Нека извуку из мог семинара једну реченицу која ће им значити у наставку каријере, и ја ћу бити срећан. Они ми дају још већу снагу и подстицај да наставим да се трудим и постижем резултате. Драго ми је да ти клинци ту своју јачину испољавају у теретани или у спортској арени, а не на улици. Сматрам да је ово обострана комуникација. Много коцкица је потребно да се поклопи да бисте дошли до некаквих резултата. Младим људима саветујем да имају стрпљења. Наравно ту су и људи којима сте окружени када стремите нечему. Породица и прави пријатељи. Када имаш подршку и одужиш се златном медаљом то је нешто најлепше на свету. Сви смо свесни времена у којем живимо.”

На семинарима говори и о значају исхране како би се у ма којем спорту добили резултати. Као и у животу. И свакодневном дисциплином. Говори и о томе шта је то одрицање зарад тренинга. Говори на растајима о три капије кроз које се пролази до успеха – Труд, Стрпљење и Одрицање. Све је то нужно у процесу стварања успеха кроз шта се мора проћи. Мотивација. Тројство. Све се исплати на прави начин. Пре или касније. Јер, иако има само двадесет девет година, пракса је показала да су рекорди у Поверлифтингу обарана тек у периоду од тридесет треће до тридесет седме године живота већине такмичара. Дакле, Раде још има времена да обори и свој садашњи рекорд.

Без обзира на све напоре, у теретани му је лако. У свакодневном животу је мало компликованије.

„Уђем ја, тако, у радњу, они ми кажу – немамо број за тебе. Ја се окренем и одем да тражим даље... Морам да обиђем много бутика док пронађем одговарајући број и крој за своју конституцију. Још нисам дошао то тога да морам да шијем одећу за себе, али да је тешко наћи адекватне ствари, тешко је.”

Ко не берује у Бога не верује ни у себе

Шта је то што га покреће у ова вучја времена?

„Вера. Човек без вере је празан човек. Бог је у свима нама и ако не верујеш у њега не верујеш ни у себе. Вера у себе је врло битна за ово чиме се бавим. Зато је за мене духовност нешто посебно и значајно.”

Радио Телевизија Републике Српске снимила је о Радету Савићу полчасовни документарни филм у режији Мире Лолић Мочевих. Сниман је у Радетовом родном Горњем Милановцу, у теретани где Раде тренира, а завршава у манастиру Рајиновац. Премијера је била 14. маја у Републици Српској. У Србији ће се појавити у септембру. А биће га и у Италији и, могуће, у Русији, а планиран је и одлазак на неколико фестивала.

Ивица Ишић

Обична необична тинејџерка

„Искрено, основну школу највише ћу ђамитији ђо ђријатељствима која су се развила у школским клупама, али, наравно, ђосијоје и наставици којих ћу се увек радо сећати. Посебно ћу ђамитији чувени цитат наставника Славише Митровића: ”Свето Тројство успеха: воља, концентрација и рад, рад и само рад”

Ове године је завршила Основну школу ”Доситеј Обрадовић”. Од пре неколико дана постала је ученица смедеревске Гимназије. Захваљујући изузетним резултатима била је ђак генерације у школи на Царини. Осим што је носилац дипломе ”Вук Караџић”, има и неколико специјалних награда на такмичењима, а ове године на Републичком такмичењу из енглеског језика била је четврта. То је **Мина Николић**, једна обична необична тинејџерка.

„Учествовала сам на такмичењима из разних области. Имам шест специјалних диплома из различитих наставних предмета, захваљујући успесима оствареним на такмичењима из биологије, историје, физике, српског језика, енглеског језика и физичког васпитања. У осмом разреду на Републичком такмичењу из енглеског језика имала сам 42 од 45 поена, што ми је донело најбољње четврто место. Сматрам да, осим учествовања на такмичењима, ђак генерације треба да буде учесник у школским активностима, како наставним, тако и ваннаставним.”

Из основне школе је, осим успеха, понела и успомене.

„Искрено, основну школу највише ћу памтити по пријатељствима која су се развила у школским клупама. Наравно, постоје и наставници којих ћу се увек радо сећати: наставница физике Зорица Цвејић, наставник биологије Миша Ивковић, наставница хемије Драгана Шљивић, наставник историје Паул Стојановић, наставник географије Никица Живковић, наставница српског Оливера Кнежевић, наставник физичког Горан Лаковић, и наставник математике Славиша Митровић. Посебно ћу памтити чувени цитат наставника Митровића: **Свето Тројство успеха: воља, концентрација и рад, рад и само рад**. Посебно лепо сећање припада најбољој учитељици Мирјани Цветковић због посебног односа према обавезама у школи које је код мене развила.”

С обзиром да је ученица генерације, уписала је оно што је желела.

„Уписала сам Гимназију, природно-математички смер. Очекујем нешто теже градиво, више критеријуме и знам да је сваки почетак тежак, али се надам да ћу се добро уклопити.”

Обична необична тинејџерка: Мина Николић

У слободно време тренира одбојку, и то већ неколико година. Воли и да скија, али слободне тренутке користи и за читање које можда није тако омиљено код њених вршњака.

„Заиста волим да читам. Када бих морала да бирам између филма и књиге, дефинитивно би мој избор био књига. Уживам у читању романа, тако да бих препоручила свима роман Марка Левија **Све што смо прећутали** и књигу Саре Десен **Само слушај**. Сигурно ће уживати.”

Драјан Павловић

Нема бољег осећаја од оног када својим знањем помогнете болесном човеку

Њеној оца вероватно добар део Смедереваца познаје као докторку Пејровића, њеној оца кардиолога. Ипак, ово није прича о њему већ о њеној ћерки која подједнако успешно корача кроз медицински свет. Право са факултета, на коме је са невероватним просеком од 10,00 пролазила за студенткињу генерације, Смедеревка Јелена Пејровић је са нама разговарала о плановима за будућност, наградама, признањима, медицини ... и, наравно, Смедереву.

Јелена Петровић је рођена 1987. године и већ је стигла да постане докторка. Њен живот се годинама врти око студија медицине, усавршавања и напредовања у сваком погледу. Зато је и ових дана веома заузета – осим што ради на Клиници за кардиологију Клиничког центра Србије, сарадница је и на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Уз све то, од октобра ће бити студенткиња друге године докторских студија из кардиологије на Медицинском факултету. У једној од ретких пауза које има, посветила нам је своје време.

Прво питање које нам се намеће јесте - зашто је изабрала медицину? Да ли је на избор утицало то што јој је и тата доктор?

10,00

„Нема бољег осећаја од онога када својим знањем помогнете болесном човеку и када из амбуланте изађе насмејан и задовољан. Тога сам свакако постала свесна посматрајући тату на радном месту, иако би он сам више волео да сам изабрала неко друго занимање.”

Јелена је, изгледа, од увек знала шта жели. После смедеревске Гимназије је уписала Медицински факултет у Београду. Била је друга на листи, али је, када су студије једном кренуле, врло брзо постала – прва. Од прве године, па до краја, добијала је само највише оцене, те је студије завршила са невероватним просеком од 10,00. Питали смо је шта значи имати овако импозантне резултате?

„Имати просек 10.00 на првом месту значи имати **улазницу** која би требало да омогући даље усавршавање и сарадњу са онима који свој посао обављају врхунски. Истовремено, велика је одговорност када учите од најбољих, а затим вам ти исти људи укажу своје поверење. Ту нема места за пропусте. Просек је и потврда уложеног труда и времена, о томе сведоче бројне награде и признања, али то је најмање важно”.

У будућност се мора улагати

Иако их скромно спомиње, скоро да су нехотице углетане у причу, награда и признања је и те како било. Ова млада Смедеревка је од 2006. када је почела да студира, сваке године проглашавана за најбољег студента Медицинског факултета. Добитница је и награде Задужбине Николе Спасића, похвалнице Института за социјалну медицину и Скупштине града Београда, као и награде Српског лекарског друштва за најбољег дипломираног студента.

„Све то доживљавам као признања за нешто што је било и прошло. У будућност се свакако и даље мора улагати.”

Иако се определила за усавршавање из кардиологије, докторка Петровић признаје да су јој дећа пластична и реконструктивна хирургија постале **велике љубави** и да ће јој увек по мало

Лекар је увек лекар: Докторка Јелена Пејровић

недостајати. Ипак, решила је да крене очевим стопама. Свесна је да је ово тежак пут и да **бити лекар** значи живот пут одрицања и истрајности.

„Ни када почнете да радите нема опуштања – делује као да прича тек тада почиње! Не постоји радно време, лекар је увек лекар, чак и када је на годишњем одмору. Осим тога – ниједан здравствени проблем није изолована ствар, човек се мора посматрати као целина, а наука стално напредује, ствари се мењају, појављују се нови лекови... Уз то, и питања пацијената су бројна и разноврсна, па професионални успех подразумева стално усавршавање и велику посвећеност.”

Јелена Петровић каже да је на све ово спремна.

Дунав у Смедереву је лепше плав

За крај, попричали смо, наравно, и мало о Смедереву. Иако ју је пут одвео у Београд Јелена каже да ће Смедерево за њу увек остати **најлепши град на свету**, а Смедеревци које као пацијенте сусреће на послу су јој посебно драги **гости**, па, сада докторка Петровић, уз осмех каже:

„Многи се изненаде када кажем да ми Смедерево недостаје. Увек зачудим таквим примедбама. У Смедереву сам одрасла, ту су моја породица, рођаци, пријатељи и наравно – Дунав, који, иако свуда плав, у Београду и Смедереву ипак није исти.”

Александра Бојановић

Од пуховаца до бајкера

Мојтоциклизам (енглески motorcycling, француски motocyclisme, немачки Motorradsport, руски мојтоциклејниј спорт) је спортска игра која обухвата разноврсна такмичења возача мојторима на два или три тачка.

Пише: др Миодраг Д. Сићејановић

Мојтоцикли су подељени у две основне категорије: А – двоточкаши, и Б – са приколицом. Нова подела свих мотора извршена је према запремини цилиндара, а која може бити: 50, 75, 100, 175, 250, 350, 500 и 1200 cm^3 . Према месту одржавања трке могу бити друмске, брдске, тркалишне (spidveј) и оцenske (вожња спретности и на време).

Оснивање Ауто-мото друштва „Металац“

Завршеком Другог светског рата у Србији је, поред осталих, била омиљена и крилатица „техника народу“, под којом се обављало масовно обучавање младих људи у руковању фото, кино, радио и телефонским апаратима, као и вожња моторним возилима. Смедеревско Ауто-мото друштво „Металац“ основано је 1946. године, а међу оснивачима су били: први председник **Петар Јереминов**, први секретар **Душан Надашкић**, и **Зоран Андрејевић**, **Димитрије Атанасијевић** – **Луне**, **Милорад Стојановић** и **Драгољуб** и **Милош Бојовић**. Од самог оснивања просторије Друштва налазе се поред фудбалског стадиона код Старе Железаре. Данас је простор прилагођен новим потребама, али је приликом оснивања на том месту био и први комплетан полигон за обуку будућих возача.

Организовање мото трка

Мото трке у Смедереву у послератном периоду су биле веома атрактивне, тако да није претерано када кажемо да их је посматрао читав град. Старт и циљ налазили су се у строгом центру, испред Цркве, возачи су улазили у главну улицу, данас Краља Петра Првог а тада Маршала Тита, затим су скретали лево и Улицом Деспота Ђурђа настављали према Силосу где су улазили у Карађорђеву улицу. Саобраћај на улицама Смедерева тада је био ниског

интензитета, тако да је саобраћајна милиција лако и сигурно обезбеђивала стазу. Старији Смедеревци радо се сећају мото трка, и још увек памте имена и надимке атрактивних мојтоциклиста: **Костадин Стојадиновић** – **Која** Ландолац, **Драгиша Думовић** – **Думке**, **Трифун Тасић** – **Триша** Бициклиста, **Божидар Ђорђевић** – **Ватра**, **Жика Трпковић** – **Жика** Посластичар, **Бранко Ковачевић** – **Касапин**, **Драгољуб Милојковић** – **Лале** Касапин, **Ђорђе Микелоти** – **Италијан**, **Иван Пфаф** – **Фафа**, **Милојко Кузмановић**, браћа **Драгиша** и **Ранђел Илић**, **Божидар Марковић** – **Дреша**, **Тихомир Рашић** – **Таксиста**, **Аркадије Митровић** – **Када**, **Драгослав Марјановић**, фотографи **Ратко Михајловић** и **Милан Цветковић**, **мотомеханичар Милорад Стојановић**, **Љуба Јовановић**, **Драган Антоновић** – **Сајџија**, **Љубомир Васић** – **Боња**, **Влада Радовановић**, **Петар**

Мојтоциклисти обезбеђују савезну шпиафеју

Душан Надашкић, први секретар АМД Металац

Најстарија возачка дозвола Ђорђа Микелотија

Пред сјајни пуховаца испред суда

Увек међу најбољима: Бранко Касайин (лево) и Која Ланголац

Триша Бициклизма са кћерком Радмилом и сином Живорадом

Одмор бајкера на Јујову

Штерић који је касније био двоструки првак Европе у мотонаутизму, **Миле Крстин**, **Светислав Милошевић**, **Мома Димитријевић**, **Пера – Пух**, **Рада – Бравар**, **Тома – Петријевац** и **Влада – Кукавица**. Осим у Смедереву, мото трке су организоване и у околним местима, а поред брзинских оцењивала се и вожња на хронометар и савлађивање препрека. Посебно задовољство пружале су трке мотора са приколицама јер су сувозачи, ради сигурности, у кривинама правили различите покрете. Смедеревски мо-

тоциклисти возили су готово све познате светске моделе и то од најмање до највеће запремине цилиндара. Појединци су возили мотоцикле искључиво ради личног задовољства, а најпознатији су били секретар Економске школе **Бранко Павловић**, **Радосав Милошевић – Лола** и **Тома – Вртиреп**.

Смедеревка – љубав младог Италијана

Почетком треће деценије XX века, под налетом фашизма у Италији, Ђорђо Микелоти, тада члан Комунистичке партије, да би сачувао живот био је приморан да побегне из своје земље. Пут га је некако довео у Смедереву где се запослио у Државној радионици (данашњи „Желвоз“). Љубав је планула када је Ђорђе – то име је Ђорђе званично узео – упознао стаситу Смедеревку Десанку Ђорђевић. Њихова веза крунисана је браком 1924. године, а срећа је постала потпуна четири године касније када им се родила кћерка Милица. Микелоти је био одличан радник, због чега је 1946. године проглашен за – хероја рада. Те године је у Београду положио возачки испит и почео да се бави мотоциклизмом. Нажалост, 3. октобра 1948. године, на тркама у Пожаревцу, Ђорђе је излетео са стазе и погинуо. Сахрани на Старом смедеревском гробљу присуствовали су мотоциклисти из многих места у Србији и његови пријатељи и поштоваоци из Смедерева. Десанка је остала у породичној кући на Царини да подиже њихову кћер Милицу. Остала је упамћена као Деса Талијанка.

Бајкери – савремени мотоциклисти

На улицама Смедерева нема више класичних мотоциклиста, а нема више ни мото трка. Али, појавили су се нови љубитељи мотора – бајкери, и почев од 1986. године све их је више. Прво организовање бајкера почело је 2001. године када је основан Мото клуб „Street fighter“. Клуб је постојао само годину дана, када се распао, а основан је нови са именом „Extrem“. Као и претходни, и овај клуб основао је најстарији смедеревски бајкер **Рудолф Батушић – Миша**. Клуб је регистрован у Министарству спорта и у свим институцијама, рад је регулисан статутом, правилником и програмом рада. Основна делатност двадесет чланова клуба јесте омасовљење, затим присуство на скуповима и журкама, а у програму су и разноврсне хуманитарне активности. Највећа жеља бајкера је да добију земљиште за изградњу сопственог кампа и клубских просторија.

У истраживању грађе о мотоциклизму у Смедереву значајну помоћ су пружиле госпође Љиља Милановић и Милица Булатовић рођена Микелоти, господа Мирослав Крајишник, Војислав Ђорђевић и Зоран Вукашиновић, и запослени у Историјском архиву Смедерева. Аутор се свима захваљује.

Хумореска

Српске гурманске свечаности

Шта се нас тиче светска економска криза. Она се односи на свет, а ми смо још увек ван света. Ми смо и ван себе и ван Европе. Али примиће нас колико сутра, најдаље мало сутра.

Дотле Србија фура свој фазон, познат и надалеко чувен: власт и опозиција се гложе на рабатној политичкој дереглији, криминалци се завукли у мишије рупе, а Његово Величанство Бирач гледа „Фарму“, „Гранд звезде“, „Брачног судију“, и турске боза серије. Срећом, на сцени су још увек и кобасицајада, пршутјада, сланинијада, роштиљјада, мудијада, пихтијада, пасуљјада, купусијада, штрудлијада, бостанијада...

За оне који љубе рибу и рибље специјалитете ту су аласке вечери, риболовачка јутра, деверикине варијације и разне друге удицијаде и мушичарења.

А кад се већ напуне танка, дебела и слепа црева, трчи се на Вршачку бербу, Жупску малиганијаду, Суботичко муљање и Смедеревску јесен. Колективно се наливају одрасли и деца, здрави и болесни, посрнули и узлетели; и подрикују, тако милозвучно да их чак у комшилуку чују.

Ове године Српске гурманске свечаности имају посебан, тако рећи историјски значај. Свако је обавезан да помогне дичној нам

влади да остане на власти, ако не дуже а оно бар до краја мандата. Избори у овом тренутку никоме не би донели бољтак. Напротив, народ не би добио ништа, а политичари би изгубили све.

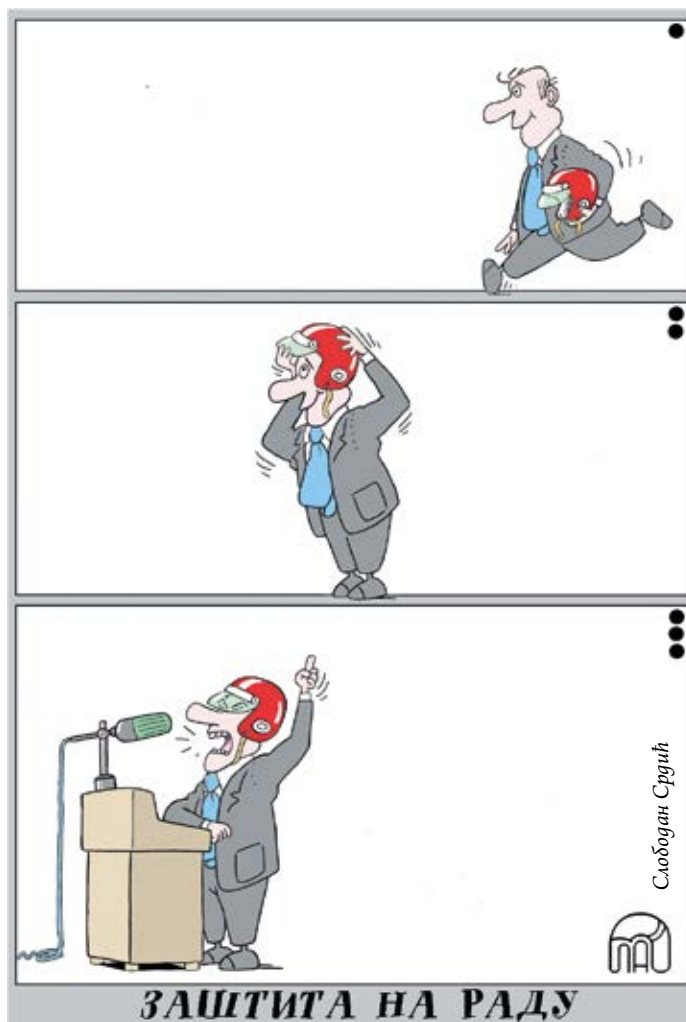
Зато, у знак подршке европским напорима прогресивних снага, кобасичари ће направити кобасицу, ал' праву српску, што мало љутне и удара на бели лук, дугачку као коридор 10. Сопственим снагама и без уплитања страних концесионара.

Роштиљије увелико раде на плескавици какву развијени свет још није видео. Њене димензије су таман као буџетска рупа. Уместо „Лесковачког воза“, назадног специјалитета из оног једноумног времена, биће представљена „Европска диљанса за дуго путовање“ састављена од Ештонове шницле, Соланиних ражњића, Кацинове димљене кобасице, Мантерових ђевапчића и Хашке вешалице.

За љуте противнике меса, што због здравља, што због пражних буџелара, у понуди су сладуњаво горке макробиотичке грицкалице, популарно назване Млађанове предизборне фолиранције. Најбоље су кад се узимају са чајем од домаће шарене лаже.

Браћо и сестре, другарице и другови, даме и господо, пријатно уз Обамино црно...

Љубомир Илић

Зашто је улица Краља Петра крива

У већини вароши за корзо су биране лепе праве улице у центру. И смедеревски корзо је леп и у центру вароши, али је **Улица Краља Петра Првог** – крива. Била је крива одвајкада, није јој помогло ни док је носила име Маршала Тита.

Неки су, ваљда у жељи да потврде веродостојност ругалице „Беж’те слепци, иду Смедеревци“, причали да су улицу просеца-ла двојица кумова па су се, негде на половини, посвађали, те је је-дан, з’инат оном другом који је на обали Дунава имао кућу, ноћу наставио копање и улицу намерно искривио да кум не може од куће Задужбину да види.

Може се у причу поверовати, зависи какав нам се менталитет приписује, али има нас, Смедереваца, и оваквих и онаквих.

Пре ће бити да је разлог потпуно другачији.

Да ли сте приметили да у овој улици кошава никад не дува? Или, ако дува а оно је далеко слабија. Разлог томе је управо то што је – крива.

Мудри градитељ је добро познавао ћуди смедеревске коша-ве па јој је намести клечку – искривио је улицу да се ветар, када у њу уђе, разбије и укроти.

Сетите се ове приче ујесен и проверите.

Или ћете веровати у ону другу, на вољу вам било. Има нас и оваквих и онаквих.

Ј.И.Т.

Улица Краља Пејтра Првог данас...

... а била је крива и док је име Маршала Тита носила.

Наградне укрштене речи

1	2	3	4	5	Прота Милутин Банић, Дина и Љубица Манчић, Стева Кузмановић Кршљанин, Петар Спасојевић, Стевана Ђорђевић „Бижо“, Јова ЈА. Рашић, Гаја Чупић, др Милутин Никетић	6	7	8	9	10
11				12		13				
14						15				
16			17				18			
		19				20	21	22	23	24
25	26			27						28
29						30				

ВОДОРАВНО: 1. Старији син Адама и Еве, 6. Пловило од повезаних брвана, 11. Хартија за копирање, 13. Помада, 14. Оно што се обухвата погледом, позорје, 15. Изразита оријентирна тачка, 16. Симбол литијума, 17. Ависта (скр.), 18. Стрнште, **19. и 27. Заједничко име за Смедеревце који су своју имовину завештали своје граду, а чија имена се налазе у средини укрштенице (види слику!),** 25. Конац, 29. Врста сисара који има јако развијене предње зубе, 30. Популарни назив за пластичну масу и предмете израђене од ње.

УСПРАВНО: 1. Индијски књижевник, но-беловац 1907. године, Радјард, 2. Име француског сликара Матиса, 3. Име угандског диктатора Амина, 4. Савремени турски војник у средњем веку, 5. Пролаз, 6. Бивша ознака шведске круне, 7. Енгле-ски физичар Џул Џемс, дао принцип трансформа-ције енергије из једног облика у други, 8. Ред ин-секата са два пара опнастих крила разних боја, 9. Популарни назив за Американца 10. Град у Бугар-ској, 12. Говече (мн.), 19. Део намештаја, 20. Еко-номски биро (скр.), 21. Резервни радарски поло-жај (скр.), 22. Грчки бог ветрова, 23. Војнотехничка академија (скр.), 24. Сектор за ванредне ситуаци-је (скр.), 26. Симбол илинијума, 28. Извршни ко-митет (скр.).

Два читаоца која тачно реше укрштеницу добиће пригодне поклоне.

Аутор: Раде Јовановић

Наградни купон

Решење.....

Име и презиме

Адреса.....

Телефон.....

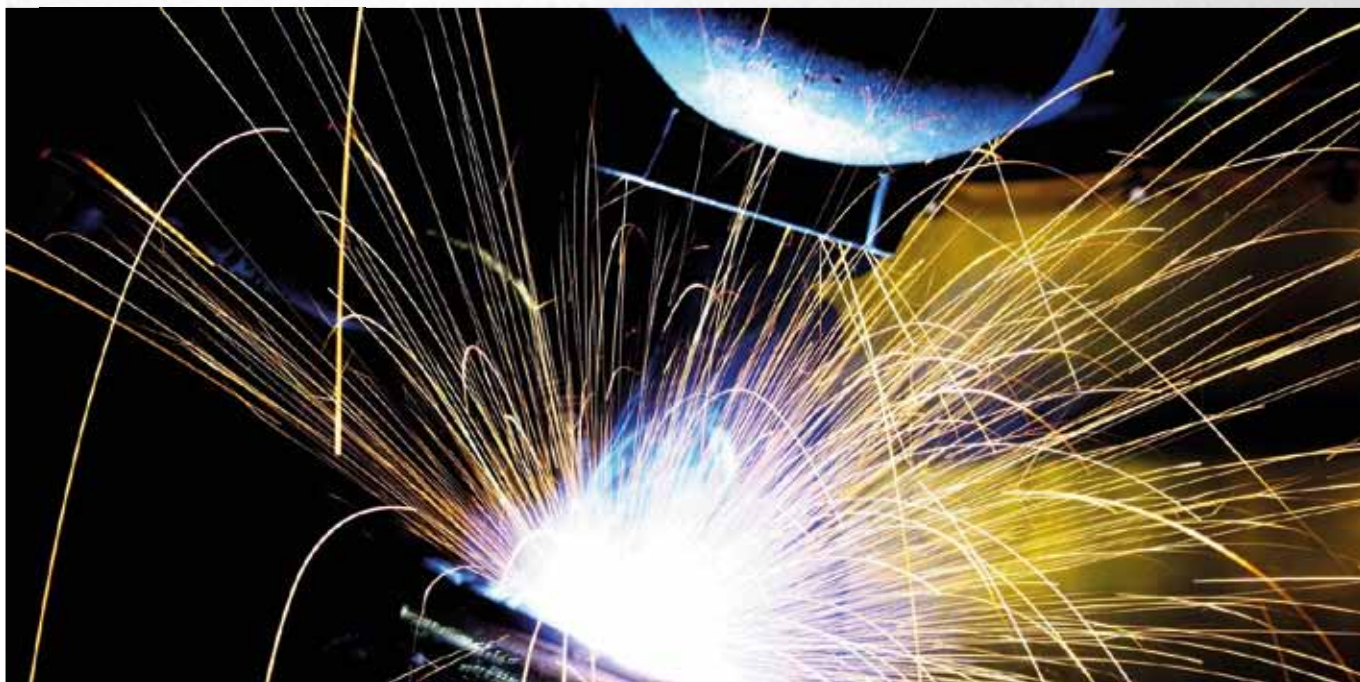
Купон са решењем укрштенице послати на адресу:

NEWPRESS, Лукијана Мушицког 131, 11300 Смедерево

Награда је књига песама **Смедерево** смедеревског песника Горана Ђорђевића

EM DIP

PRO TEAM

ZAVARIVANJE

CNC SEČENJE

SUDOVI POD
PRITISKOM

MAŠINSKA OBRADA

BRAVARSKE USLUGE

„EM DIP PRO TEAM“ D.O.O. ■ ŠALINAČKA BB ■ 11300 SMEDEREVO ■ SRBIJA

Centrala: +381(0) 26/229-815 ■ Fax: +381(0)26 642-181

Email: office@emdipproteam.co.rs ■ Web adresa: www.emdipproteam.co.rs

ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ

за Ваше добро!